

הם היו הדברים היותר קדושים שבבית המקדש, ששם הים הדבור מיוחד והפסיקו מדברת מעל הכסופה, וממ"ש זגתה את הכסופה על הארון למעלה ולא הארון תחת אל העדות אשר אתן אליו ושעדין ין שם ודברתי אתן מעל הכסופה מבין שני הכרוזים, ומפני זה מקום מלך הארון והכרוזים הים נקרא בית קדשי קדשים, וא"ו נאמר דבר אל הכין אחך ולא יבא בכל עת אל הקדש מותם לפסוקה אל פני הכסופה. וכבר נודע גם כן שבבית שם לא היה לא ארון ולא כרוזים, שגמם הארון בימי יאשיהו וכדאיתא ביומא ט' הוי"א לו, ועם כל זה עשו בית קדשי קדשים מן המקום שהיה הארון עומד שם ומלו פסוקת לפני קדשי קדשים, והיה למקום הכסוף קדושה קדשי קדשים ממש. והנה ביומא נחלקו אם הארון גלה לבבל או גמם במקומו, והראמ"ט סבר כמ"ד שמקומו גמם, וז"ל ב"ד מסלכות בית הכמרים, אכן היתה בבית קדשי קדשים ששם הארון היה מונח וכו', ונעת שבנה שלמה את הבית וידע שסופו ליחרב בנה בו מקום לגמנו בו הארון למטה בטענותיו שקומו, ויאשיהו מלך יהודה קרב עליו ונמו. והנה עם כל זה התירו להם אשכי בית שם ארון בבית הכסוף בית קדשי קדשים, והכבדו הגדול עושה שם עבודת יוסכ"ט, גם שבערים נתיחסה העבודה הזאת אל הארון והכסופה, כמ"ש ונתן את הכסופה אל השם לפני ה' וככה עון הקבורה את הכסופה וכו', ונאמר ולתק מדם הפך והיה בלאבשו על פני הכסופה ומעשהו אלו רואים שאין למקומו על פשוטי המקדשות זולתם כקלה :

ד"ד

הוא הדיבר עד שיגלה שמהו וידעו ששם הארון גממו. ועם הקו"ו לא רחוקו הסוכר במקומו גמם, שהרי אין אמרו ויהיו שם עד היום הזה ראייה גמורה, ואשיקו לה בבחיובתה. ואף גם זאת מבלי אין שם קשיא רק חיובתה סברת הכתר נברה בו להאמין כדעת האומר במקומו גמם, כי על כן היה לבתי בית שם מקום לעבוד עבודה שם כאלו היה שם ארון וכספת, כי עם היומם בלתי נראים ככלל את הקדש בית שם מקום כהן נמאלו וכאן היו בגניזתם. וכבר נמאלו זהו פתחון פה לבבל דין שיאלהו כי אל היה עבודת בית שם כעבודת הראשון, להיות הכהן ממוכר אל גמל לזה דעמם מבלי היות שם אורים ותומים ואין כסופה, וכמו שזכר הראב"ע פ' אחרי מות אלל ונתן אהרן על שני השעירים וגרלות וכו'. אולם הקדים שם רפואה לזה, בלאמרו כהנה בד קדש יבש ולא הוציר האסוד והתנן והמעיל, כי כבר הוציר ונשעם קולו בצוואו אל הקדש, ומזה הכתוב למדו אשכי בית שם ששמשו בלא אורים ותומים, גם נבאישו שם, ע"כ. וכוונתו לפי הנראה כי משאר לא השם הכתוב בעבודת האהל לאורים ותומים, הורה בזה שאינם בה תנאי הכרחה, ובלעדי זאת ההוראה כבר היו להם נבאישו אשר מפיסה האל חורה ודבר ה' בירושלים. ולענין הכפרת לא דבר מאומה, אכן מה שזכרנו ימלא הסכנו, כי בבית הארון גמם שם הכי הוא כאלו במקומו מונח עומד, וזה היה עשמו של חבר בכסופו אל דעת האומר במקומו גמם. ולבו דאה כי כי משאר אמרו הגיע לארון, מקום ארון, וכן ממה שאמרנו שיהי ונתן את המהמה בבית שני הבדים ראו שמהיה שם איוו חסונה וזיון מה לעיה ארון גממו במקום הארון גממו, אלוו יסיון הכהן כהמו המהמה אלל המקום הכסוף. והתכוונה הזאת לפי הנראה היא זולת אכן השחיה הנזכרת שעליה היה ונתן את המהמה, וזה משני פנים, אם מפני היות שם הארון מונחה ועומדת מימיה הניבאישו הראשונים וקודם גניחת הארון, והורחה חוספתה דיומא ט"ב בלאמרו אכן היתה מימיה הניבאישו הראשונים ושהיה נקראת גבוהה כן הארון בשם הכסופה שמתחלה היה עליה ארון גממו משטיבל הארון עליה היו מקיימים שחיה פללו ולפניה, כ' ויש אומר ממנה נשחח העולם וכו', ע"כ. והנה לא ידקק בזה מאמר הכתר שהעמידו במקום הארון חסונה וכו', וגם מפני אמרו עליה היה ונתן את המהמה, וכבר היה צריך לתהה בבית שם הבדים ששם הם גממו עם הארון כמו שהוא מפורש בתוספתא דיומא ט"ב וגם התבאר מדברי הגמרא שזכרנו למעלה. ח"כ האכן הזאת לא היה צדקתה ממשמה על המקום הארון גממו משטיבל הארון עליה היו מקיימים שחיה פללו ולפניה, כ' ויש אומר ממנה נשחח העולם וכו', ע"כ. ועל כן אמרתי לפי הנראה כי הארון גממו ממלאת למקום אכן השחיה ויהיה אמרו במקומו גמם כאלו אמר בבית קדש הקדשים, לאפוקיו מלשכת דיר העצים, ותכוונה אחת היתה שם במקום הארון עממו לסיים חמרו וגבוליו למען יתכוין הכהן אל מול פניו, שאלם כן היאך יתקיימו מחובים עליו וכהנה ענין הקמרה את הכפרת אשר על העדות וכו' ולקח מדם הפך והיה בלאבשו על פני הכסופה קדמה ולפני הכפרת וזה ששם פעמים וכו'. ואולם אשכי בית שם את נשכך למד כי ההכונה הזאת על אכן השחיה עממה נאמרה, צריך אהה לפרש מאמר הכתר במקום הארון כאלו אמר סמוך אליו, ומורה על

הבדים כבר את הקמרה על גבי הנהלים ונתמלא בבית כלו עשן וכו', משטיבל הארון אכן היתה שם מימיה הניבאישו הראשונים ושהיה היתה נקראת זגוהה אל הארון שלם לאבשעה ועליה היה ונתן את המהמה. ובגמרא המקיים שם בצמחה שם עמי שקימן שלם היה שם ארון כי כבר גממו בבית שם יאשיהו מלך יהודה ומאי הגיע לארון שנאמר במשנה מקום ארון, וזה דקמי נתן את המהמה בין שני הבדים הימא בבין שני הבדים. ושם נחלקו למחלקת, איכא מאן דאמר ארון גלה לבבל, ועל זה דקדקו לשון המהמה הנזכרת משטיבל הארון וכו' משנגמם לא קמי אלא משטיבל, חן כהמן דאמר ארון גלה לבבל, דהניח כ' אליעזר אומר ארון גלה לבבל וכו'. ואיכא מאן דאמר ארון גמם, ולזה הכתימה חוספתה דמוכר פרק י"ג ובעל מדר עולם פרק כ"ד. והדעה הזאת גם היא נחלקת לשנים, דעת מי שסובר ארון במקומו הוא גמם, מדכתיב ויארצו הבדים וירלו ראשי הבדים מן הקדש עד פני הדבור ולא יראו הזאת והיו שם עד היום הזה, ודעת מי שסובר ארון בלאבשו דיר העצים הוא גמם, כהא דהניקן (שקלים פרק ו') מעשה בבית אהל שהיה מתעסק וזהו את הרעפה שהיתה משונה ממכרותיה, בל לאודיע את הנדביו ולא הספיק לגמור את הדבר עד שיגלה שמהו וידעו ששם הארון גממו. ועם הקו"ו לא רחוקו הסוכר במקומו גמם, שהרי אין אמרו ויהיו שם עד היום הזה ראייה גמורה, ואשיקו לה בבחיובתה. ואף גם זאת מבלי אין שם קשיא רק חיובתה סברת הכתר נברה בו להאמין כדעת האומר במקומו גמם, כי על כן היה לבתי בית שם מקום לעבוד עבודה שם כאלו היה שם ארון וכספת, כי עם היומם בלתי נראים ככלל את הקדש בית שם מקום כהן נמאלו וכאן היו בגניזתם. וכבר נמאלו זהו פתחון פה לבבל דין שיאלהו כי אל היה עבודת בית שם כעבודת הראשון, להיות הכהן ממוכר אל גמל לזה דעמם מבלי היות שם אורים ותומים ואין כסופה, וכמו שזכר הראב"ע פ' אחרי מות אלל ונתן אהרן על שני השעירים וגרלות וכו'. אולם הקדים שם רפואה לזה, בלאמרו כהנה בד קדש יבש ולא הוציר האסוד והתנן והמעיל, כי כבר הוציר ונשעם קולו בצוואו אל הקדש, ומזה הכתוב למדו אשכי בית שם ששמשו בלא אורים ותומים, גם נבאישו שם, ע"כ. וכוונתו לפי הנראה כי משאר לא השם הכתוב בעבודת האהל לאורים ותומים, הורה בזה שאינם בה תנאי הכרחה, ובלעדי זאת ההוראה כבר היו להם נבאישו אשר מפיסה האל חורה ודבר ה' בירושלים. ולענין הכפרת לא דבר מאומה, אכן מה שזכרנו ימלא הסכנו, כי בבית הארון גמם שם הכי הוא כאלו במקומו מונח עומד, וזה היה עשמו של חבר בכסופו אל דעת האומר במקומו גמם. ולבו דאה כי כי משאר אמרו הגיע לארון, מקום ארון, וכן ממה שאמרנו שיהי ונתן את המהמה בבית שני הבדים ראו שמהיה שם איוו חסונה וזיון מה לעיה ארון גממו במקום הארון גממו, אלוו יסיון הכהן כהמו המהמה אלל המקום הכסוף. והתכוונה הזאת לפי הנראה היא זולת אכן השחיה הנזכרת שעליה היה ונתן את המהמה, וזה משני פנים, אם מפני היות שם הארון מונחה ועומדת מימיה הניבאישו הראשונים וקודם גניחת הארון, והורחה חוספתה דיומא ט"ב בלאמרו אכן היתה מימיה הניבאישו הראשונים ושהיה נקראת גבוהה כן הארון בשם הכסופה שמתחלה היה עליה ארון גממו משטיבל הארון עליה היו מקיימים שחיה פללו ולפניה, כ' ויש אומר ממנה נשחח העולם וכו', ע"כ. והנה לא ידקק בזה מאמר הכתר שהעמידו במקום הארון חסונה וכו', וגם מפני אמרו עליה היה ונתן את המהמה, וכבר היה צריך לתהה בבית שם הבדים ששם הם גממו עם הארון כמו שהוא מפורש בתוספתא דיומא ט"ב וגם התבאר מדברי הגמרא שזכרנו למעלה. ח"כ האכן הזאת לא היה צדקתה ממשמה על המקום הארון גממו משטיבל הארון עליה היו מקיימים שחיה פללו ולפניה, כ' ויש אומר ממנה נשחח העולם וכו', ע"כ. ועל כן אמרתי לפי הנראה כי הארון גממו ממלאת למקום אכן השחיה ויהיה אמרו במקומו גמם כאלו אמר בבית קדש הקדשים, לאפוקיו מלשכת דיר העצים, ותכוונה אחת היתה שם במקום הארון עממו לסיים חמרו וגבוליו למען יתכוין הכהן אל מול פניו, שאלם כן היאך יתקיימו מחובים עליו וכהנה ענין הקמרה את הכפרת אשר על העדות וכו' ולקח מדם הפך והיה בלאבשו על פני הכסופה קדמה ולפני הכפרת וזה ששם פעמים וכו'. ואולם אשכי בית שם את נשכך למד כי ההכונה הזאת על אכן השחיה עממה נאמרה, צריך אהה לפרש מאמר הכתר במקום הארון כאלו אמר סמוך אליו, ומורה על

[ספר הכוזרי מ"ג]

7

מ אמר הבוזרי איך יתכן זה עם לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו :
מא אמר החבר לא נאמר זה אלא להמון , כדי שלא יחדשו משכלם ויתחכמו
 מדעתם ויקבעו לעצמם תורות מהקשתם כמו שעושים הקראים ,
 ומהויר לשמוע מן הנביאים אחרי משה ומן הנהגים והשופטים (ל"א מן המקום אשר
 יבחר

אוצר נחמד

קול יהודה

מ איך יתכן זה עם לא תוסיף עליו וכו' . כא נוסף
 קשה, איך תוסיף עליו עמדת דבר שלא כהגות
 תורה, וא"כ מקרא מלא לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו על
 מה נאמר :

היונו גזנו שם במקום קרוב ממנה, כאילו היאם האן
 השקיה נהונה בין שני נדיו הוואיל ועליה נהונה
 הכתמה הרלויה להיות כבין שני נבדים כאמור, ועל
 כל פנים כלל הכונה שלשני בית שני מדד הכה האלהי
 הניחן להם כמדובר נפחולי אלהים ונפחו וגם יוכלו
 להעמיד במקום החרון הכונה ועיון, ולפניו חלו אה
 ספרכה המבדלה בין הקדש ובין קדש הקדשים, כאילו
 היה שם אחרון נראה עין עשין, כי עם היותו נעדר
 למראית העין מכל מקום עוודו שם לפני ה' וחס הבין
 עוזו במקום גניזוהו, וכדלי הוא בית אלהים לנהוג בו
 כבוד כמאלו ולעבוד בו עבודה שלימות כימי קדש
 וכשנים קדמוניות. ומה שאמר בעבור שיריעו וכו',
 הוא נקשר עם אמרו שהעמידו במקום החרון הכונה,

מא להמון. הכפון הכמוני שאינו מן הבית דין הגדול
 שבישראלים, ושיקף אצרכם הכתוב שלא יוסיפו
 על התורה ועל שירותים המקובל מצד הגדול ויטעו לפרש
 מדעתם בענין אחר, וכן לא יגרשו מקבלת הכתמים כבוזרי
 התורה. שאלו ביתם האזכרה על הנאמר בכתוב שיריעו, לא
 היה לרד' לומר לא תגרע ממנו, ובי תמלה על דעתך לעקור
 דבר מן התורה; ומהויר לשמוע מן הנביאים. לא כלבר
 שאין אזכרה על דבר שיטה הנביא שלא לשמוע אותו ושיטה
 צבנל לא תוסיף, אלא שאינו מזהו לשמוע אותו והזכרה הזכירה
 על

שאמנם היה זה למען ידעו הכהנים הנכבדים לעבודתם כי הארון גזנו לשם ביחוד, ובכן יוכלו למלאם הבטחה
 וכוונתם אליו בעת עבודה הקטרת והזחילה כמדובר. וכבר ידענו כי אשתי בית שני כולו מלאכתם בבנין
 השני לבנין שלמה, שכל אודותיו נאמר הכל בכזה מיד ה' עלי השכיב וגו', וגם לבנין יחזקאל כדברי הרמב"ם
 בהל' בית הבחירה פ"א וכו"ל עשין קצ"א וכו', ואשתי בית שני כשנתי בימי עזרא מנצחו כבנין שלמה ומצין
 הדברים המפורשים ביחזקאל שנתנבא על הבנין העמיד ליבונה, רק שהגדילו מדתו יותר מבנינו של שלמה,
 פ"כ. אבל התורה היא עם הבלוה אליו כאמור הדוה הוא שהדשו מעמדם לפי הוצרך כיד ה' הכונה עליהם.
 והאשר שרלה בלמחר במקום הארון, הליפיו והמורוהו, והיה הוא והמורוהו יהיה קדש להשלים על ידו העבודות
 והזכר. וזו היה העמדה שהזכיר הכתר באמרו שהעמידו וכו', כלומר שהשכחו על ידויה שם במקום ובמדתנת
 הארון הגזנו לכל עבודתם. אחרי כן מלאהם לרלב"ג ראש ה' אחרי מות שכהה וכו'. ראוי שמדע כי בבית
 שני לא היה שם ארון כי כבר גזנו וישיבו, ועכ"ל היה שם קדש הקדשים והיה שם אורה כרזנים לאורות על
 מילואה האורות הגדלות אשר צבנורו היה קדש הקדשים אש"פ שאין שם ארון וכפורה, ולהעיר על שאין ארון
 וכפורה מעבדים זאת העבודה אשר אהר זה בזה יבא אהרן יבא אהרן לא הקדש והביא מביה לפרכה, והביא את
 דמו אל מביה לפרכה, ר"ל אש"פ שאין שם ארון וכפורה. וזהו עשו אז בבית שני שישו שם כמה נביאים.
 והנה אהשוב שהיה הכפורה בבית שני עם הכרזים, כי כבר הקפידה התורה בזהאם דם הפר ושעיר של
 ויה"פ שהיה על פני הכפורה ולפני הכפורה, עכ"ל. וחולס לפי הטסה האומר שהעמידו מקום הארון
 צהכונה וכו', קרוב לשמוע כי על שני הרצפה במקום גניזוהו נאמרו הדברים, כההיא השקלים פ"ז שזכרנו
 למעלה, כי עם היותו שוכר ארון הנקמה עם כמו שקדם, ומהנה דשקלים ע"ד העולם נאמרה, מ"ט
 נתן של זה בית, והעבור שמי החקוק לאורך הליית הפרכה לפניה צבנור שידע כי הארון גזנו לשם על
 השכונה שזכרנו :

מ איך יתכן וכו'. ראה אהה אומר אלי שאלה המכרים קבעו וסדרו דברים שחיו למצות חידוה, ואין ש
 הוראה שעה כדבר אלוהו כבר הכרמל, ואיך ח"כ לא הרסו צדה פנה אזכרה לא תוסיף וגו' :

מא לא נאמר זה אלא להמון וכו'. תמינת כוונה שאין זה קראל תוספת בערך אלו אשר הפך ה'
 בידם יגלה, והכל יתבדר גומר עליהם צשמוו משטרים בלחץ מן הקדוש אשר יבחר עם התמים
 שזכרו סימן ל"ט, וזהו עמם חפזו ורצונו ית' להיות כל המצוה היואלות מפי נבזרי כח עשוי דברו קיימות
 והאמתה, כי אש"פ שיוסיפו ויעמידו עלינו מזהו בלתי כחובות כמורה לא להדש רק להעמיד עקרית, טונחם
 רלויה. (אמנם דרוש דרוש וכו' אלה המצוה אין לך להדש דבר מעמה). ואזכרה לא תוסיף וגו' אין עניה
 כעבר אלה המבטשים רצונו ית' מילואות וידם כיד רבם כלל אשר יזכרו, רק כעבר הנהגון המהמנל בהתעלם
 מהקשה וכברא הכלתי נעזרה משמים ממעל, והמיד כל היום יהפך רוחם לתדש תורות כדויות, ולאלה אשר
 ימאלו ובשקוניהם נפסם הפלה פנה הכתוב בלמרו לא תוסיפו וגו'. והכונה להזכירם שלא יוסיפו על כל
 המצוה האלהית, הן על ידי משה רבן של נביאים, הן על ידי המצויקים כנביות, מלאשר רוח ה' תוססת
 צם על פי ההנאים שהוקדמו, שהרי הוא ית' העמיד עלינו מזהו או שפירוש בלמרו נביא אקים להם מקרב
 אחיכם

יבחר ה'), כמו שאמר נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך וגו'. ואמר בכהנים ובשופטים שיהיו דבריהם נשמעים, והיה מאמרו לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם "לעשות (ב"ל אִינוּנו), על מה שצויתי אתכם על ידי משה ועל ידי נביא מקרבך מאחריך, על התנאים הנזכרים בנבואה (ל"ל המקיימים את הנבואה), ומה שנקבצו עליו הכהנים והשופטים מן המקום אשר יבחר ה', מפני שהם נעזרים בשכינה, ולא יתכן לעבור עליהם שישכימו בדבר שחולק על התורה, בעבור רובם, ולא תעבור עליהם הטעות להכמתם הרחבה הירושה והטבעית הקנייה, כאשר קבלו, כי

קול יהודה

אוצר תחמד

על זה: כמו שנאמר נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ויחיה דברי נפיו ודבר אליהם אה כל אשר אצו וזוהי האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי אחי ארזוב עממו (דברים י"ח), ואין נשמע אותו הלא כבר נאמר לא תוסיפו וגו', ועכ"ל שם לא נאמר רק על הכהן ולא על הכניא: ואמר בכהנים ובשופטים שיהיו דבריהם נשמעים. ר"ל כי כמו שזו שאלמר נביא ודלו שאלמר אפי על מצוה שהנביא מצוה מה שלא נזכרה בתורה, כמ"ס ודבר אליהם אה כל אשר אצונו, כך נאמר שזו שאלמר התורה כי יפלא מתוך דבר למשפט וגו' ועזיק על פי הדבר אשר יעידו לך מן המקום שהוא אשר יבחר ה', לא נאמר דוק בשופטים הדינים שלא נשמע אליהם, אלא אצונו כל מה שיצו אצונו לא נזכר ממנו בתורה דבר, וכמ"ס אח"ז על פי התורה אשר יורו ועל המשפט אשר יאמרו לך עשה לא תסור וגו': והיה מאמרו לא תוסיפו. ואמנם על פי מה לא נאמר לא תוסיפו וגו' פירושו שלא יוסיפו הסתון על הדברים הנאמרים למש"א על הנאמרים לנביא ומה שלא מקונו הכהנים והשופטים מן המקום אשר יבחר ה', שלא יוסיפו עליהם ולא יגישו מהם, לא שזו שאלמר ככלל אזהרה זו: ומה שנקבצו עליהם הדברים. לומר הדברים האלו יאלו מקונו הכהנים וכו': נעזרים בשכינה. ברוח הקודש: ולא יתכן לעבור עליהם שישכימו וכו'. ר"ל א"ל שיעבור על קונו כל הסכמה על ענין שנעמד הסורה: בעבור רובם. כי על הדבר לא תעבור הסכמה של כוז כוזר כמאמר ראשון סימן מ"ח: ולא תעבור עליהם הטעות. לא נזכר לחמד אופים ששע כהננים בתורה: להכמתם הרחבה. נעבור שזו המכונה גדולים: הירושה. הסיבה מורשה לטע מן האבות והנביאים הנאמרים באותם זו משה מנחה בתורה: והטבעית: ששע האומה זכי השל: הקנייה. הסכמה שקנו כשחללות הלמוד והמאמדם

אחיהם כמוך וגו'. בזה וראה כמה גדול כחן של חז"ל בצורה אלוה ממעל אשר הופע עליהם נהרה, שכרי צירושלמי דגדרים אמר ר' אבין אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי, בת שלש שנים ויום אחד נמלכו בית דין לעבור הכהולים חזרין, ואם לאו אין חזרין, ע"כ. וכזה המניח פרק ב' מהלכות אשוח להרמב"ם ביאור זה הירושלמי הוא, שכרי אלו היה לומר שמשפטי התורה אינם כלם כפי שלטנו, שכרי בת שלש שנים ויום אחד אם היא אמת ח"ט כגון שקדשה אביה, הבא עליה בהנקה, ופסחה מכלן פסור, והטעם לפי שפסחה מכלן הכהולים החורים ואין ביאתו בינה, וח"ל היאך אפשר שהיה חזרה בתולים שהוא דבר פכני בה הנהיה בעבורו של הדם, אלא שש"י נזכר, וזהו לא גומר עלי, ע"כ. והנה כונה ההנך מנוכרה עם מה שזלענו. ואולם לא ייחזק ההנך אה אשר כבר השריפו חז"ל ע"פ דמגילה דתנו רבנן מ"ח נביאים ושבע נביאות שנהבאלו לישראל לא סיהו ולא הוצירו על מה שכתוב בתורה אפי' אות אה, חזן ממקרא מגילה. מאי דרש, א"ר היי בר אבא אמר ר' יהושע ק"ו אה קרה ק"ו ומה מעבדות לחירות אומרים שירה ממות לחיים לא כ"ס וכו'. ושם פרק שני ח"ר יוחנן מ"ד ועליהם ככל הדברים, למד שהראה הקב"ה למשה דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים ומה שסופרים עמידים לחמש, ומאי ניכר מקרא מגילה, ע"כ. ככה יאמר החבר שהכל לפי למשה מסיו ונחמו בתורתו, וברשות נהוה לנביאים הבאים להוליא סדורה מן הכה אל הפעל, כי כלם נחמו מרעה אחד, הוא מרע"ה, ואותיות דדין כמותיות

דדין, כמו שהעליהו ביערה הדבש אשר לי. ובכן יכסיי החבר לדעה הגאון אשר הוצלו דבריו למעלה בכלל דברי ראש"ש ב' ל"ט אלא אמרו וכו' למות המידות. אפס כי עז וקשה מאי שזו מקרא מגילה משאר מצוה, וז"ל: ואמר בכהנים וכו'. כי זכר אה דבר קדשו של כהוז באחרתו לשמוע מן הנביאים באחרו נביא אקים וגו', והוא יוצר כי גם ככהנים ובשופטים כבר הוא אמור שיהיו דבריהם נשמעים. ורמז אל מה שזכר וזכר סימן ל"ט ממאמר הכהוז פ' שופטים כי יפלא מתוך וגו' ובאלה אל הכהנים הלויים ואל השופט אשר יבחר בימים ההם וגו' ועשיה על פי הדבר אשר יעידו לך מן המקום וגו': הדינה מאמרו לא תוסיפו וגו'. כהוז הדבר הוא פ' ולחחק, ומבאר אותו על חיוב הסתון לשמוע משלשה הכרות שכתוב, משה מחייה לעלמו, והנביאים שאלו מן מחייה לעלמם, והכהנים והשופטים כמה שישכימו עליו מחייה לעלמם, כי אה כל אלה יבאו אליהם בשמטם אחרתו להמון אשר יוכיחו ולא יגברו על הדבר היואל שמיחה לשמור ולעשות. ואמר על הרגאום הנזכרים בנבואה. על אופי בהינה הכניא לקיים נבואתו, באחרו פ' שופטים אלא נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך וגו', וזי המאמר בלבד אינה נדע אה הדבר אשר לא דברו ה' אשר ידבר הנביא בשם ה' וגו'. ועבר האריכו המפרשים על משפטי בהינה הזאה ואין זה מקום אפי להתייב על הקירחו: ומה שנקבצו עליהם ר"ל שהכנימו עליהם הירושה. מקבלת מה מורשה קבלה יעקב: והטבעית דקנייה וכו'. שם המה

בי הסנהדרין היו מצווים לדעת כל ההכמות, כל שכן שלא נסתלקה מהם הנבואה או מה שעומד במקומה מבת קול וזולת זה. ואמור שלא לחלוק עם הקראים במה שהם טוענים עלינו מן המובן ממלת ממחרת השבת (ל"א ועד ממחרת השבת) שהיא

אוצר נחמד

והתדמה בהכמה בעבור זרכס אלוה, מאחר שהיו הסנהדרין מצווים לדעת כל ההכמות כנזכר בנאמרו ב' סימן ס"ד: או מה שעומד במקומה. נסתלקה הנבואה עדיין היו משתמשים בבת קול במקום הנבואה: וזולת זה. הוא הרוח הקודש: ואמור שלא לחלוק עם הקראים במה שהם טוענים עלינו מן המובן ממלת ממחרת השבת וכו' ואחר

קול יהודה

המה בחרו דרכי ההכמה להחזיקה על ערשי מחבב אמהת התורה, כי השכל והדה שני המורות. ח"א כאשר קבלו, כי ההכמה הקטויה מטבע הפוט עיונס, הקירוסה השכלית היתה מסכמת לאמהת המקובל אללם אשר הוא ככסף זרוף מזוקק שבעתים. או נאמר שכיוון אל אשר דברו סימן מ"ט שגם במה שהטופס מתשבונו של אדם והלוינו דברים לא העולו על ספר

רלויו לו להשתמש בכלים המקובלים, ר"ל במדות שהתורה נדרשה בהן. ולזה כיוון שם בנאמרו אמנם זרדך שפענין בערשים מן המקובל והכמות וההקשות הנהגות על הסדר המקובל להשיב ההולדות אל האבות וכו'. וזאת חזרה העולה על עונתו בנאמרו כנחל העבדית הקטויה כאשר קבלו, כי היה חופן קטויה דברדכי המקובלים כלאמור. ודוגמה זו הלשון זכר שם אלל דבריו שזכרתי, בנאמרו כי כל מה שהתירו החכמים לא היה להסבחת וכו', אך בחילוקות ההכמה הירוסה המקובלת אללם וכו'. ולאשר עוד לפרש ההכמה הירוסה על ההכמה העיונית אשר למדו מרבותיהם, והעבדית הקטויה על אשר היו מוכיפים מדעתם בהכמה הדיא העיונית כפי מה שהיה מטבע משיע לזה, ושמים אלו היו עולות בידם עם הסכמת קבלתם האמתית, כי הוט המקובלת השכלית היה יורד כנגדו נקו ישר שזה ומסכים עם אמהת המקובל, ח"א כאשר קבלו. לכן מה שיזכר אחר כך סיי' ח"א ההכמה הירוסה המקובלת, היא קבלה עלי ספק, כי ממקומו הוא מוכרת בנאמרו המקובלת: או הסנהדרין היו מצווים וכו'. כמו שזכר למעלה סימן ל"ט ושני סימן ס"ד: או מה שעומד במקומה מבת קול וכו'. כבר קדם ביאור זה בנאמרו סימן ל"ט וידבק בהם הענין האלהי גלי ספק בין נבואה בין באומן בין בהודעה וכו'. ובנאמרו וזולת זה, כיון אל מדרגת רוח הקודש שסיח האלגות בין נבואה לבה קול: ואמור שלא לחלוק וכו'. אחר הוט כל הדבר שראה להקדימו מפרשת גדולת האמית העולמים, אשר הים ובמאמרום התפשטה אליו קבלת האמתית, ושמתו מצווים למעט מהם וככל היואל מפיסה נעשה, ואין לחוש כלל משום לא תוסיף ולא תגרע, וכמו שנמשך הביאור מראש סיי' ל"ט ועד הנה, וכן סר אלל של קראים מעליהם במאמרום להחזיקם בעברתם על ביאור הכתובים וקרבט פשטם הילולן וכמו שזכר סימן ל"ט, ואחריו נמשך המלך סימן ל"ה אשר חסם דבריו בעניני המועדים שגם בהם הכניסו ההכמות שבהם, ובכלל זה גם כן מה שהשבנו בעמוד ז' דברי חכמינו צו הכתוב ב' אמור והפרתם לכם ממחרת השבת וכו', שלפני דעה חז"ל בחורה כהנים ענינו ממחרת יום טוב ראשון של פסח, והמה רודפי חמר הפשט אשר לא שמו איש עדין עליו מן הירוסה האמתית המקובל מלאו מקום להשגב צו מלך מלח שבה שהוראתה הפשוטה על שבה בראשית, וע"כ יאמרו כי לעולם רלויו לספור מיום ראשון, וכי אמור שבע שבתות תמימות התיינו, ענינו שלא תעלה במספר השבת הראשונה שיהול לספור ממחרתה, וכמו שכתב סיי' הראשון מעמטם. וזהו אמנם קמו ומתעורר בנתיבות דעהנו על יסוד הפירוש המקובל הכי נכבד כמו שזכרנו, ורלויו המכתישים לקט נהבנו. אחר כל זאת גל לבאר שאף אמנם חונה בדבריהם מלת שבה על פשוטה, עדיין לא יוכלו יגעו בה, כי שפתיו אהע להשיב על תוכחהם כמו שיתבאר, ח"א ואמור שלא לחלוק וכו'. וכבר זכרו בחוספאה דר"ה ס"ק פעם אחת שמדו ביחוסים שני עדים לבא להטעות את חכמים לפי שאין ביחוסים מודים שמהם שגרה אלל בנאמר שבה, גל אחד ואמר דעונו וכו', ע"כ. ובמסגרת מנחה ס' ר' שבעאל ספרו את המעשה אשר יעשו בקצירת העומר בשם גדול, ואוצר שם מפני הביחוסים שהיו אמרים אין קצירת העומר במזלי יו"ט. עוד יש לי פעם על הקשור הזה, כי למה שהחמיל המלך סיי' להורות על אמהת קבלתנו ועל נרשט פועלי און הם הקראים אשר שיהם ספרו לכלי חק בשפתי שקר דוברות על דיקים ספק, וגלה את המלך מומם מלך היותם הולכים אחר הכתבים שבעור אדר באלר, ואף גם זאת מלאש לבם להקמות עליהם בראיות ירה חטרי וכו' באבולר שמה, הנה התבר יאל לקראו סיי' ל"ט לקיים החלה דברו הטוב בפרשת גדולת קבלת חכמים ועולל כחם שזכו צו משלחן נגוה כמו שהשגלר. ועמה המשיך דברו על קיום מאחר המלך לבלות הלוגת הקראים מעל חז"ל גם בדבר ספירת העומר ממחרת השבת וכו'. כי גם זה רלויו להם שסמכו על חכמינו, אשר מפיהם יחזו בעינין עבור אדר באלר כלאמור אשר ממנו יוגבל זמן החל חרמט בקתה, ולפי זה החללה הספירה גם יאל יעלה, וכמו שיזכר אחר כך בנאמרו והכל חרמט מומם אליו וכו' וסבור בו וכו'. וזה פעם קשור דברו ואמור שלא לחלוק וכו'. כלומר לא יסייב איש לפגך ויטול חוכל להודות בטובן ממלת ממחרת השבת וכו' שהוא מיום הראשון כאשר דברו, כן

שהוא מיום ראשון, ואחר כן נאמר שאחד מן הבהנים או השופטים או המלכים הרצוים עם דעת הסנהדרין "וכל החכמים (כ"ל והחכמים), ראה כי הכונה מן המספר ההוא לשום חמשים יום בין כבויר קציר שעורים "וכבויר (כ"ל לכבויר) קציר חמשים, ושמירת

קול יהודה

לחס כהנהגה, כי אין בזה שום הסמך בלמחמח הענין. וז"ל ואח"כ נאמר שאחד מן הבהנים והנביאים והמלכים או השופטים עם דעת הסנהדרין והחכמים. וזה הירמיה מלאכי ויהי בעיני נכונה ומסודרה. וזכרון המדרגות הללו נראה שזינו להם שזכר בקבלה הרמב"ד ז"ל, היה המנהג בבית שני שהמלך מניי השמונתי או מעבדיהם בני ארודוס היה כמותו והמניי בתלמיהם וכל דברי המלכות, אבל כל דברי תורה הקיים ומשפטים על פי הגמרא מבית דוד היו נעשים ועל פי כהן גדול הסנהדרין, וכן אמר מולא במסכת סנהדרין מעשה ברבן גמליאל שהיה יושב על גבי מעלה בבר הבית וכו', ע"כ. וכונה הכתר כי אחר הולדתו זמח משוכה בלדע כי אחד מן הכהנים וכו', ידע בלמחמח מן הפנים הסנהדרין שעיבר כונה הכתוב אינו רק להשים מספר החמשים יום בין כבויר קציר שעורים לכבויר קציר חמשים ולשמור שבעה שבועות הקנה קציר, והנה כה משפטו לאזיה יום שזיול זו רמשיה הספר, אלא שהשם הכתוב דמינו בתחלה ימי השבוע, וה"ה בהזמנן התהלה זו מכל שאר הימים, כי מקשה לתח העשה אחים להקיש זה לזה לא מקום שיפול שם יהוא, אלא שנתהייב להתחיל מזהה יום שנת ברחשיה ככל שנת זוהיה. והכונה מבוארת. ולא עינין יביעו שם דברי הרמב"ע תמלא דברי החכמים מתימחים לבנות הכתר, כי אחרי ספרו ראיות המחויינים, אם מלך המלך המלכות רבים מלך שנתהן על זמח שנת ברחשיה, וכן מלך מלח חמימות המורה כי שבע שנתהן על שבעה שבועות נלמחו אשר בהם יאוק הלשון הזה, אך לדברי המחמישים שנת לדחוק בפירושה כמו שזכרנו, ועוד שאם יהיה שנת מערך השמעה כבר יקשה מחיזה שנת גמל לספור וכו'. אחר הדברים האלה החם דבריו בלחור גם יוכל המחלפין להשיב כי שנים נבואה ידע היום שיהיה זו ועופה העומר שהם השבת יהיה הקביעות, והעד מערך שנת עשה בשבת, והזכר הכתוב איך יתשבו שנתה הראשונה ואז הקריבו שלמים והבולה הזכרת אחר כך הזכרת בפתחם, ואחר כך אמר בשבועותיהם שבעה שבועות ולא אחר שנתהן ואין

אוצר נחמד

ואור כן נאמר שאחד מן הבהנים וכו'. ביאר זה, שנה הכוזרי סוליא רוחו כסיון לכ"ב בלמחמח שטענות הקראים יוצר מכריעות ויוצר מסיקות אל השמש, והכתר סתמם לקבל מתשכחו עד אשר טיבא את לבבו לנסות אל הקבלה וכלעמם לא ייזם איש את ידו לקיים דברי החכמה הזאת, עד אשר הגיע לומר כסיון ל"ט שאל על הלכה למשה מסיני כלמד את מוזהרים אך גם שנשמע מן הכהנים והסופרים שכל דור ודור כמו שאמר או אל הסופר וסגן לו על פי הדבר אשר יגידו לו, וככלן מלא הכוזרי מקום לשאל אי"כ על מה נאמר לא חוכים וגו', ועל זה ישיב הספר שזה לא נאמר רק כלפי הסיון המהחכמים בזהמה כמו הקראים, אמנם אל הכהנים והסופרים חייבה החורה לשמע, ודכריהם כדברי החכמה ועמיה ודכריהם בכלל לא חוסף ולא מערע. ואחר שסיית אלו שתי ההקדמות, ה"ה שאין ללכת אחר הספר רק אחר הקבלה, וכן' שדברי הכהנים והסופרים שכל דור שזן המקום אשר יבחר לו דמוים לקבל ממשה עמו, ואחר השלינו אלו ההקדמות מנו נכחו טענות הקראים, והסוירי סודם כסיון שאח"כ שער אין לו פה הלפין בעד הקראים, ובגמר סיונותיהן נתן לו משל כולל שתי ההקדמות יחד מענין ממחרת השבת הנאמר בעומר, דכתיב וסנין אחי העומר ממחרת השבת, ואח"כ נאמר וסנינים כלם ממחרת השבת וגו' שש שבתות חגיגות עד ממחרת השבת השביעית הספרו חמשים יום, וסירשו חז"ל דממחרת השבת חיינו ממחרת היו ראיון על פסה דסינוי פ"ה גיטין, וכבר ידוע מטענות הסנהדרין והקראים הנמשכים אחריהם בלמחמח דממחרת השבת חיינו שנת בלמחמח, והשם שמומר ועלנת אינם רק אחר השבת, דסינוי יום א' בשבוע וכמוכר במחמח (דף ס"ב), וכבר שם ראיות רבות לאמר דכריהם. ובודאי שאינם בעד אשר לבכו סונה לרדוף רק אחר פשע הכתוב ויאה דברי הקראים, וכמו שהיה גם כן דעת הכוזרי בתחלה. ועל זה אמר לו הכתר, לו יהיה כדבריך, שרי קבלתו קשורה בלמחמח מסיני או מן המקום אשר יבחר ה', וכאשר ביאר לו בריש סימן ל"ט מזה המאמר. ולא סוף דבר הלכה למשה מסיני אלא אחי' אם נאמר שאחד מן הכהנים והסופרים שזיורק הסנהדרין, אם את זה אנתנו חייבים לשמור ולעשות כאלו הוא כתוב בתורה ממש, ואף שהשם נראה להטון כדברי הקראים, מי כסיון יודע לפרש כביני והכבאל כמו החכמים והסנהדרין, ולמי שנשמע, אם להטון אשר אין להם חלק בבינו או להחכמים והסופרים אשר רוח ה' דבר בהם, ומלמד שכן לענינו לעבות פ"ה הדבר אשר יורו אותו. וכוס כלל שתי ההקדמות הסברות יחד לגדוד עמדו בעד כל מלאותיו, וכאשר סודם בלמחמח כפי' שאח"כ כבר פסקה כי החכר כוללתו וכו'. ובאמת זה שכתב הספר ואחר כך נאמר שאחד מן

הכוזרי סוליא רוחו כסיון לכ"ב בלמחמח שטענות הקראים יוצר מכריעות ויוצר מסיקות אל השמש, והכתר סתמם לקבל מתשכחו עד אשר טיבא את לבבו לנסות אל הקבלה וכלעמם לא ייזם איש את ידו לקיים דברי החכמה הזאת, עד אשר הגיע לומר כסיון ל"ט שאל על הלכה למשה מסיני כלמד את מוזהרים אך גם שנשמע מן הכהנים והסופרים שכל דור ודור כמו שאמר או אל הסופר וסגן לו על פי הדבר אשר יגידו לו, וככלן מלא הכוזרי מקום לשאל אי"כ על מה נאמר לא חוכים וגו', ועל זה ישיב הספר שזה לא נאמר רק כלפי הסיון המהחכמים בזהמה כמו הקראים, אמנם אל הכהנים והסופרים חייבה החורה לשמע, ודכריהם כדברי החכמה ועמיה ודכריהם בכלל לא חוסף ולא מערע. ואחר שסיית אלו שתי ההקדמות, ה"ה שאין ללכת אחר הספר רק אחר הקבלה, וכן' שדברי הכהנים והסופרים שכל דור שזן המקום אשר יבחר לו דמוים לקבל ממשה עמו, ואחר השלינו אלו ההקדמות מנו נכחו טענות הקראים, והסוירי סודם כסיון שאח"כ שער אין לו פה הלפין בעד הקראים, ובגמר סיונותיהן נתן לו משל כולל שתי ההקדמות יחד מענין ממחרת השבת הנאמר בעומר, דכתיב וסנין אחי העומר ממחרת השבת, ואח"כ נאמר וסנינים כלם ממחרת השבת וגו' שש שבתות חגיגות עד ממחרת השבת השביעית הספרו חמשים יום, וסירשו חז"ל דממחרת השבת חיינו ממחרת היו ראיון על פסה דסינוי פ"ה גיטין, וכבר ידוע מטענות הסנהדרין והקראים הנמשכים אחריהם בלמחמח דממחרת השבת חיינו שנת בלמחמח, והשם שמומר ועלנת אינם רק אחר השבת, דסינוי יום א' בשבוע וכמוכר במחמח (דף ס"ב), וכבר שם ראיות רבות לאמר דכריהם. ובודאי שאינם בעד אשר לבכו סונה לרדוף רק אחר פשע הכתוב ויאה דברי הקראים, וכמו שהיה גם כן דעת הכוזרי בתחלה. ועל זה אמר לו הכתר, לו יהיה כדבריך, שרי קבלתו קשורה בלמחמח מסיני או מן המקום אשר יבחר ה', וכאשר ביאר לו בריש סימן ל"ט מזה המאמר. ולא סוף דבר הלכה למשה מסיני אלא אחי' אם נאמר שאחד מן הכהנים והסופרים שזיורק הסנהדרין, אם את זה אנתנו חייבים לשמור ולעשות כאלו הוא כתוב בתורה ממש, ואף שהשם נראה להטון כדברי הקראים, מי כסיון יודע לפרש כביני והכבאל כמו החכמים והסנהדרין, ולמי שנשמע, אם להטון אשר אין להם חלק בבינו או להחכמים והסופרים אשר רוח ה' דבר בהם, ומלמד שכן לענינו לעבות פ"ה הדבר אשר יורו אותו. וכוס כלל שתי ההקדמות הסברות יחד לגדוד עמדו בעד כל מלאותיו, וכאשר סודם בלמחמח כפי' שאח"כ כבר פסקה כי החכר כוללתו וכו'. ובאמת זה שכתב הספר ואחר כך נאמר שאחד מן

הכוזרי סוליא רוחו כסיון לכ"ב בלמחמח שטענות הקראים יוצר מכריעות ויוצר מסיקות אל השמש, והכתר סתמם לקבל מתשכחו עד אשר טיבא את לבבו לנסות אל הקבלה וכלעמם לא ייזם איש את ידו לקיים דברי החכמה הזאת, עד אשר הגיע לומר כסיון ל"ט שאל על הלכה למשה מסיני כלמד את מוזהרים אך גם שנשמע מן הכהנים והסופרים שכל דור ודור כמו שאמר או אל הסופר וסגן לו על פי הדבר אשר יגידו לו, וככלן מלא הכוזרי מקום לשאל אי"כ על מה נאמר לא חוכים וגו', ועל זה ישיב הספר שזה לא נאמר רק כלפי הסיון המהחכמים בזהמה כמו הקראים, אמנם אל הכהנים והסופרים חייבה החורה לשמע, ודכריהם כדברי החכמה ועמיה ודכריהם בכלל לא חוסף ולא מערע. ואחר שסיית אלו שתי ההקדמות, ה"ה שאין ללכת אחר הספר רק אחר הקבלה, וכן' שדברי הכהנים והסופרים שכל דור שזן המקום אשר יבחר לו דמוים לקבל ממשה עמו, ואחר השלינו אלו ההקדמות מנו נכחו טענות הקראים, והסוירי סודם כסיון שאח"כ שער אין לו פה הלפין בעד הקראים, ובגמר סיונותיהן נתן לו משל כולל שתי ההקדמות יחד מענין ממחרת השבת הנאמר בעומר, דכתיב וסנין אחי העומר ממחרת השבת, ואח"כ נאמר וסנינים כלם ממחרת השבת וגו' שש שבתות חגיגות עד ממחרת השבת השביעית הספרו חמשים יום, וסירשו חז"ל דממחרת השבת חיינו ממחרת היו ראיון על פסה דסינוי פ"ה גיטין, וכבר ידוע מטענות הסנהדרין והקראים הנמשכים אחריהם בלמחמח דממחרת השבת חיינו שנת בלמחמח, והשם שמומר ועלנת אינם רק אחר השבת, דסינוי יום א' בשבוע וכמוכר במחמח (דף ס"ב), וכבר שם ראיות רבות לאמר דכריהם. ובודאי שאינם בעד אשר לבכו סונה לרדוף רק אחר פשע הכתוב ויאה דברי הקראים, וכמו שהיה גם כן דעת הכוזרי בתחלה. ועל זה אמר לו הכתר, לו יהיה כדבריך, שרי קבלתו קשורה בלמחמח מסיני או מן המקום אשר יבחר ה', וכאשר ביאר לו בריש סימן ל"ט מזה המאמר. ולא סוף דבר הלכה למשה מסיני אלא אחי' אם נאמר שאחד מן הכהנים והסופרים שזיורק הסנהדרין, אם את זה אנתנו חייבים לשמור ולעשות כאלו הוא כתוב בתורה ממש, ואף שהשם נראה להטון כדברי הקראים, מי כסיון יודע לפרש כביני והכבאל כמו החכמים והסנהדרין, ולמי שנשמע, אם להטון אשר אין להם חלק בבינו או להחכמים והסופרים אשר רוח ה' דבר בהם, ומלמד שכן לענינו לעבות פ"ה הדבר אשר יורו אותו. וכוס כלל שתי ההקדמות הסברות יחד לגדוד עמדו בעד כל מלאותיו, וכאשר סודם בלמחמח כפי' שאח"כ כבר פסקה כי החכר כוללתו וכו'. ובאמת זה שכתב הספר ואחר כך נאמר שאחד מן

ושמירת שבעה שבועות שהם שבע שבתות תמימות. ונתן לנו דמיון "בתחלת (כ"א בתחלת) יום מהשבוע, לומר אם יהיה ההל' הרמש בקמה מיום ראשון תגיעו במספר עד יום הראשון, להקיש ממנו שאם תהיה ההתחלה מיום שני נגיע עד יום שני. וההל' הרמש מונח אלינו בכל עת שנראה שהוא ראוי (כ"א בו), נתחיל בו

אוצר נחמד

ושמירת שבעה שבועות וכו'. הכתוב אמר שיהיה המספר שבע שבתות תמימות, כדי שלא נעשה ונאמר שזה בנאמר הכתוב המשים יום היינו מנבד יום העלמה ויהיה עלתה יום לא לנשיאה, ועל זה אמר שבע שבתות תמימות תהיינה: ונתן לנו דמיון. הכתוב פירש לנו דמיון הספירה, והשם למעט יום הראשון של ימי השבוע, שאם הל' ב'ז' נניכר באחד שבת שאז נדדק שבעת הול' חרמש בקמה, יגיע האכזר עד יום הראשון, וכיום השבוע שבעה קרב באורו היום מהשבוע הוא זה הכתוב: להקיש ממנו. אלו דמיון מן האין הזה, באינו הל' ב'ז' נניכר יום ב'ז' מהשבוע וכלל המספר ימים ב'ז' אפי' זה הכתוב: וההל' הרמש מונח אלינו. ונתנו קצת יום אחד תמיד מונח תקופת השנה: בכל עת שנראה שהוא ראוי בו. באיום יום שיהיה מימי השבוע

קול יהודה

ר'אה כי ההל' המשוב יום ראשון, וטמאה שבעים יוכית, ע"כ. ומה שאמר והעד מערך הלחם שהיה בשבת, כיון למה שכתב ע' פקודי על ויתרוך עליו ערך לחם וכו', וז"ל, ובעבור שהכתוב אמר ביום השבת יערכו הכהן, נראה כי ביום השבת ערך מה שהלחם על השלחן, והנה ביום ששי הוקם המשכן או ביום שבת, ע"כ. הורה בזה כי ערך הלחם ביום השבת קרה לו מזד מה שראתה ההבחה העלוונה כי אז ויהל בשם ה' לערוך ערבו, אלא שהסופ' שם א"ע"ש שאין זה ר'אה גמורה כי וכל העוונ' להשיב ביום השבת יערכו הכהן אשר השבוע המשכן וערך הלחם הלחם, ע"כ. מ"מ אין ענינו בכאן רק לדמיון ודוגמא. ומ"ש בשבועותהכ"ב, הוא הכתוב ב' פנימם וכו' הכתובים

בהקשרים מיתה חדשה לה' בשבועותיו וכו', ושבעה שבועות הלא' המה בכתובים ב' ראה שבעה שבועות הכפר נך מההל' הרמש בקמה תהל' לשבור שבעה שבועות. והקר' ורואה כי בגלל דבריו דברי הכתר, ויותר מהמה. וקצוב אליו שאלמר הכתר ושמירת שבעה שבועות שהם שבע שבתות תמימות, הוא כולל בכה את שני מימי החלוף המפורשות בדברי הרשב"ע הזכר, שהאחד לחזו מלכת תמימות, כי בזה הכאוף יהיו התמימים יום שני קציר לקציר כלאור ולא בזולת זה. והאחד מזד שמי שבה לשבוע כאשר הראיה. אשכ כי הוראתו בחלתו שבה הלא' לכבוש דבדב הקראים, עם כוונה שיה' להוראות הרשב"ע כלאור, מ"מ דרך ישיבה לקבלתו הוא המתקין הל'ה, כי הנה הכתר לא ראה לגזור אומר על היות יום חטפת העומר הראשון בכניסתה אלך ממחרת שבה בראשית דבדב הרשב"ע מתקומו הכתר, שהרי מה שכתב שם כי מחרת הפכה המזכר ביהושע הוא יום ב'ז' נניכר איננו מתכנס עם דעת חז"ל אשר ביארוהו על ע"ז' בו שלא הקריבו את העומר וזאתה שיה' אירע הפכה ביום א', וכמו שהול' להשג' ממה שכתוב בסדר עולם פ' י' ויא', לא כדברי הקראים האומרים כי יום שבת היום, וכמו שהעיד עובד' הרמב"ם בחלכות המידות ומוספין ב'ז', וז"ל, וכן נראה המיד הכניאים והכנהדרין בכל דור ודור שהיו מניפין את העומר בע"ז' נניכר בין בחול בין בשבת, והרי לאמר בתורה ולהם וקלי וכרמל לא תחלו עד עש' היום הזה, ונאמר ויאכלו מעבור הלחך ממחרת הפכה מצות וקלוי, ואי"ת שהורה הפכה שבת אירע כמו שדמו העשפים, היאך הלה הכתוב היתה אכילתו להשג' דבדב שאינו העיקר וגל' הפכה הל'ה בקריה במקרה, אלא מחרת שפלה הדבר שבתה הפכה הדבר ברור שמהרה הפכה היא הכלה המהרה את ההדש ואין משגיחין על איהו יום הוא מימי השבוע, ע"כ. אמנם כה ר'אה זו החלוש רשב"ע כמו שביארנו. והוא שמה על פי ב'איש הדברים הללו כלם, וביותר מהמה היואלס מפי חז"ל במנחות סדק רבי שישאל שכן אמרו שם וכו' ויקראים אומרים עברה אחר שבת עטל' לכן יביא' אמר להם שטעים מיין לכס, לא היה אדם שהחירו דבר חוץ מזקן אחד שהיה מספספ כעודו ואומר משה רבינו אוהב ישראל היה ויודע שגמרה יום אחד עמד ויקומו אחר השבת שיהיו ישראל מהעטנים שני ימים. קרא עליו המקרה הזה אחד עשר יום מהורב וכו', ואם משה רבינו אוהב ישראל היה למה איהוין במדבר ארבעים שנה, חז"ל רבי בך אהה פוערטי, חז"ל שופל' לא הלא' הורה שלמה שלנו שיהיה בעולם שלכם, כבוד אחד אחד אומר חסברו המשים יום ויחבו אחד אומר שבע שבתות, לא היה כולו, כאן ביו"ט ששל' להיות שבת, כאן ביו"ט ששל' להיות שבת' שבת וכו'. עד אמרו ה"ר וספרתה לכס שהיה ספירה לכל אחד ואחד, ממחרת השבת ממחרת יום"ט, או יכלו ממחרת שבת בראשית, חז"ל ויבי' ב'ר' יהודה הרי הוא אומר חסברו המשים יום כל ספירות שאתה כושר לא יהיו אלא המשים ואי"ת ממחרת שבת בראשית פעמים שאתה מואל' ח"כ ב'ג' כ"ד ל"ה כ"ו וכו'. רבי יובי אומר וכו' וכי לאמר ממחרת שבת פשה והלא' לו לאמר אלא ממחרת השבת וכל שבת כלה מלאה שבתות, לא ובדוק באיזה שבת וכו'. והלאה בכל אלה לא מלא שם רכש בלא פירכא והחזיק בשתי ראיות מהרות מזרז שמה. האתה מין בשם ר' ישמעאל, אמרה תורה הלא' עומד בפכה ושתי הלאה בעצרת, מה להק' רגל והתלה רגל אף בלא רגל והתלה רגל. והטעם בשם ר' יהודה בן בריהא לאמר שנה למעלה ולאמר שבת למטה, מה להק' רגל והתלה רגל המוך לה אף כהן רגל והתלה רגל המוך לה, ע"כ: והחל' חרמש מונח אלינו וכו'.

בו ונמפור בו. וקבעו אותו שיהיה יום שני של פסח, ולא יהיה בזה סתיחה לתורה, והתחייבנו לקבלו לתורה, מפני שהוא מן המקום אשר יבחר ה' עם התנאים הנזכרים. ושמא היה זה בנבואה מאת הכוה"א, ויכול להיות, ונהיה נקיים מכלבול המבלבלים :

מב אמר הכוזרי כבר פסקת כ"י (כ"א לינוט) החבר, בכללות האלה אשר לא אוכל

קול יהודה

כי הדבר הזה מסור לבית דינו לראות אם הזמן אביזר ארלוי לקבוע בו יום, או אם רלוי לעבר את השנה, וכמו שפורש על זה סימן ל"ח בנאמר ולאי רואה לואהם הולכים אחרי הרעניים בעבור חדר בחדר וכו'. ורמז לנו בזה כי כאשר נמסר אלינו הגבלת זמן האביזר שבו הלוי הולך בקמה, מן רלוי שיהיה מסור בדינו עיני הספירה ממחרת השנה ועליו לקבוע עת ההתקלו כאשר ביארנו, ובכן יהיה קביעות יום שני של פסח להתחלת הספירה דבר מוכסם אלל חמיו אשר להם משפט בחירה לזו מפי עליון, כי אחרת לפי שטח זו אין זכרון בכתוב ליום שני של פסח, האולי והנבאר ממחרת השנה על שבת בראשית: עם התנאים הנזכרים. סי' ל"ט: ויכול להיות. אמר זה לקיים וספורו כי קרוב הוא שהיה דבר ה' אחר בתחילת ספרו, והיה זה ספק אללו נוטה לרדאי, על כן בנאמר סימן ל"ט כי היה דבוק בהם העיני האלהי בלי ספק בין בנבואה בין בנאמר ויודעה וכו', לא הליעם לגמרי עיני הנבואה, שהרי קמה אפשרות זה וגם נצב ביה קודש ונבדעהת בה קול: המבלבלים. הם הקראים. וכבר שמענו קול קראים פמן הרש יאסמו אונס מדברי הקבלה, שנו לעונם כמו נגש על כל מה שכתב ראב"ע פ' אמור, המת עכשיו תחה שפתימו בהשגם לדמות פעמי חצר, והבליים פרשו רעה לוי מעגל ויאמרו לאמר, וכבר רלוי

אוצר נחמד

בשנתו אך אם הוא יום רלוי לני זמן השנה: וקבעו אותו שיהיה יום שני של פסח. שללכו הסניס משם המחיל הכרמס: ולא יהיה בזה סתיחה לתורה. שאלינו לאמר שמתורה השנת כמשמעו אין מוס סתיחה לתורה מה שסופין תמיד מיום שני של פסח, וכיון שהוא קן אלו מתייבס לקבול: לתורה. כלומר כלילוי היה כתוב מן מפורס מתייבס עם התנאים הנזכרים. שהוא נומן שהיניס קיים והסניס נעוודתם והסנדרנין מלמס: ושמא היה זה בנבואה וכו'. נמנוין למש הספירה הראב"ע ב"פ' אמור שמשם נגיד ז' עונות ששנה ראשונה יהיה ט"ז עינין בנאחד בשנת והיה הטווי כפי שחל אז, ובכ' סינהם שנתו לרודות לאמר בשנתיים בשני שנות, וזוה אין רלוי כי תהלת הכבעו יום ראשון בשנה, כמ"ט ועמלה שנוטיים, שהכוונה על בעד י"ד יום, ואף כאלן הכוונה לפסור מ"ט יום, וזוה השוב אמור ממשנת הכוזרי אשר היה לבנו עונה אחר דעת הקראים בנאמר כסומו כ"ב ואני שומע עענות יומר מכריעה ויורק מפיקה לפעם האורה, אשר מגלי ספק הנכוין גם כי תעשתם ממלת ממחרת שבת. והסבר השוב לו בשלילוי יהיה שפז הכתוב מורה כדריסה עכ"ז וזכה ה' דרכנו ומכורה נעשה: ונהיה נקיים מכלבול המבלבלים. אין נדון לנו משהה לעינין רלויים כנגדם להסב פירושם הספוק אל דעה, כי מאחר שקד קבלנו אין אחריות עעמתיים עליו, ומתנה שאלנו עושיו כפי אשר כוין אותנו מן המקום אשר יבחר ה', ומקרה מלא הוא שגל נסור מדריסה:

מב כבר פסקת בי החבר בכללות האלה וכו'. כבר נדרת בעדי נבליים האלו, שאהם השנת דתיך לל

בנאיה הוודייהם שיהי שנת בראשית, ומנאריס רלון התורה על פנים זריס על תשלים דעה בהם, זה לשונו. ואמור מלא לתלוק עם הקראים כמה עשה לומיסי עליו מן המנון מן מתרה השנת שהוא מן יום ראשון וכו' עד אמרו וקבעו אותה שיהיה יום שני של פסח. ואם הוא הלוי על פי רלויים איך יתקנו הקון שחמול עבודה בשנת להלל השנה ולונו בנאיה חורייה, והכתוב ודריסה אחר ממחרת השנת שלא יחל בשנת ע"כ. ואהה קדוש הרוס שימו בצימו, אמור להם כי ירשו את שנתם על נקלה ששפטם שפוט שהביאור היה על פנים זריס, כי מי שם משערים בנרץ לקבד ולרחק את אשר במחלם עיניהם ויכוונו, ואיך בילדי נכריס ויספיקו להפיל חומה דלחיס וזרייה. גם מלחטעה כופרים נחון כמה שאלמו ואם הוא הלוי ע"כ רלויים איך יתקנו הקון שחמול עבודה בשנת וכו', ויאמר להם אך פרי לנדיין השוכנת זו ממה מה שקדס, כי עיני האביזר הוא ואלונוטיו לכל דבריו ולכל משפטיו, והאל נומר עליו ככל אשר נגזר בו, וזוה עמל המלוה המוריניו כלמור, ואם בדברי הקראים כי אם תואנה וסולמנס בי אשר וסיכנה, כי בזהו שאלנו בזה ואף אפשר לעמוד על ההפל. וכבר הועד בנו סימן כ"ב על פי המלך בנאמרו על הקראים ואני שומע שעותם יומר מכריעה ויורק מפיקה נעשם החורה. ואף גם זאלה לא נשוי אליהם לבנו כדברי החברה בשנתם זה סימן כ"ב כי ההתחממות והסכרה החורה אינו מביא אל רלון ההכיס וכו', ודי לו לחבר השנה על הכסמת הכתוב אל הקבלה בלי שום סתיחה, וכמו שיבא דוגמתו סימן א"ט עין יין וסכר של זייר, ואשרי שואח דרך הקבלה לעמנו, ונפן עלילות דבריהם של קראים אל הסלע, כי בזה וכוז הוכל הקשת שכלם להדש פירושם משהו ולגלוה פנים בחורה שלא כהלגה ואין לדבר סוף. ולפי דעמי על כיוול בהם נאמר

מב כבר פסקת בי החבר וכו'. עיני ששם הללויה האלה הנזכרים אשר לכה משפטם חמין, לא אוכל להכתיס

אוכל להכחישם, מחלקים היו בלבי מטענות הקראים הייתה סבור שאכעיסך בהם:

מג אמר החבר כשיתבררו הכללות אל תתן לבך לחלקים, כי הרבה שיכנסם בהם הטעות, ועוד שאין להם תכלית, מפני שהם מסתבכים ולא ימלטו המדברים מבלבולם. וזה כמי שנתברר אצלו צדק הבורא, ושחכמתו כוללת, איננו מביט למה שהוא נראה בעולם מן העול, וכמו שאמר אם עשק רש וגזל משפט וצדק תראה במדינה אל תתמה על החפץ. וכמי שנתברר אצלו במופת עמידת הנפש אחר כלות הגוף, בעבור שאינה נשמית אבל עצם נפרד מהגוף כמלאכים, ואיננו

אוצר נחמד

קול יהודה

להכחיש אמתה, כבר פסקה צי וסלקת ממני קאט מההלוקים והפרטים אשר היו בלבי מטענות הקרטים וכו', כלומר שעדיין נשארו מקלטה אשר לא שקפה דעתי מלפקק עליהם:

מג כשיתבררו הכללות וכו'. כי מי יוכל לדון בחלוקין והולפיו חלוסיכן ופגיאיות

מי יבין, כי כרובם כן והשולו המעיינים בעינים, ואין שום כלל לדיק בדרך אשר יושג אמתה בכל פרטי חלקיו ולא יתשט. או כיוון בלמרו שייכנס בהם

הטעות, כי מן החלקים עצמם ימלא חיזה מהם יולא מן הכלל, כענין המרס אין למדים מן הכללות

ש"פ שחמך בהם חון. וכבר ביאר המורה בשלישי פרק י"ב שאין להביט אל הור, ודבריו שם מהיחסיים

מהד לכונת החבר, עיין שם: ועוד שאין להם תכלית, כמאמר אלפסוף שאין ידיעתנו מקפה

באשים, כי מתמסר אל הכלל: מפני שהם מסתבכים. ר"ל שעיני הפרטים מהרכבים זה עם

זה אין קנה לחופי הכרבתה אלו עם אלו: וכמו שאמר אם עושק רש וגו'. יש להמליץ על זה

שיטה דקרה כי גבוה מאל גבוה שומר ונבזים עליהם, כלומר אם תראה לון ועמל חבוי בפרטים

ושוד וחמס לגנך, אל נא יהי מריבה ומדון ישא המפקק על ככה, כי הגה הכללים הנבזים ידקו,

וכשיתבררו הכללים אין לשום לב על הפרטים הכללים ומהם אם הקהת מהם בלחמיו, וכמי שנתברר

אצלו במופת וכו'. רמז אל מופת הפילוסופים על זה בהמיסו סו' י"ב, בלמרו ומן הכליות על הפרד

הנפש מהגוף ופגיאיות לריכה אליו וכו'. וכבר זכרנו ברביעי סימן א' אלא אמרו ומכיון בקדוש הדוכתי אשר

לא יתגשם וכו', כי לא יגדל אמרו כאן שהנפש עש כפרד מהגוף כמלאכים אל אשר הנחמרו על דעה

החבר

החפץ. (קלחט ס'), וסיפא דקרה כי גבוה מעל גבוה שומר ונבזים עליהם, וזה לומר כי שם כלל האל והפרטים כבגדים

כללם כעליון לגבוה הכל יצדק, ואין דבר בעולם שלא גזרם החמור יתברך, ומה שנראה בעינינו לעול הוא מפני שלא נדע הסבות הקדומות והאחרונות כן המאורע, ואולי

עשק זה הרש קי היה דעיתו' מפני ענין שקדים לו, ואולי הוא להענין בלחמיו, כמו שהאמר דרך משל בעולם הזה היה מתפרנס בלמד מעבודות קרות שהיה נבצר להם יום יום, וממן לו הקב"ה שאיש אחד יעשוק שברו ולא יתלם לו עד שבעבור

זה פנה לנטק חמר ומשם נתפטר, וכדומה לזה, ובדרך כלל אין אדם רשאי להכריח חמר מדותיו על הקב"ה בפרטים, מאחר שוודע לו כי הקב"ה הוקדע העולם על מכוון בכללו ודאי שלא יגדל ממנו לחקן הפרטים: עמידת הנפש אחר כלות הגוף. קיום הנפש אחר היות: בעבור שאינה נשמית. שמתברר שהנפש נבזים ודאי עם נפרד מן החומר כמו המלאך.

כלל ואמתה שאפילו אם יהיה פשט הכתוב כמו שיאמרו הקראים לאנשו מחויבים להאמין שהיה שחמרו לנו מן המקום אשר יבחר ה', וזאת תשובה כוללת לכל טענותיהם, ומאחר בא"א

להכחיש כללות המבר לכן אמר שנספקו טענותיו אשר היו טעויות בלבו להקשות מן החלקים, ר"ל מן חיזה עיניים ומלות

שחלקו עמנו הקראים, והיה סבור שישישם את המבר בהם בלמרו כי עיני הקראים קרבו יותר אל פשט הכתוב, וכס

רמז לו כי עדיין לא נחס דעתו מהלונת הקראים שלענין בלחיה עיניים כדומה:

מג כשיתבררו הכללות וכו'. סוף סוף כתי אלה מודה שהכללים מתבררו, ומה איכפת לך

בפרטים, כי הכל יותר וזדק מן הפרט שהוא חלק מהכלל, וכל דבר שכללו מבוחר במופת אין אחריות הפרטים לעניו, ואם

חיזה פרטים חיזה מכחישים לדבר זה שמתברר על הכלל כולו, לא נבטיל זה כגון אחרו מן המבוחר על הכלל כולו: כי

הדבר שייכנס בהם טעות הטעות. ר"ל אין למדיו מן הפרטים, כי לא יוכל ליסד שום דבר על הפרט מפני שיש לו שעינים

ומתפקד לגוויים כרכס והטעות מלוי כרכס בו, ר"ל לרוב חלקיקין אין הדיעה מקיף בהם מעלי טעות: ועוד שאין להם

תכלית. ר"ל החלקים אין תכלית למפרסם, כי כל דבר יוכל להתחלק בכח עד בלתי תכלית, ואם כן אין בשלל נופטי

לפיכך אחת על הכיור: מפני שהם מסתבכים. נאחזים זה עם בערבוט, והוא מלאון נחמו כבכך בקניינו (בראשית

י"ב), וכן ויקף סכני היצר (ישעיהו י'): ולא ימלאו המדברים מבלבולם. שכל דבר שאין לו תכלית לא חקיף

בו ידיעה נעוה, כי הם שומעוברים יחד. וגם זה מלאון מהשכחים שהוא לשון ערכוב (ג"ל אפרוריט), כמו כי עד

סריס סכוכים (נחום א'): כמי שנתברר אצלו צדק הבורא. כמו מי שמתברר לו שהקב"ה משגיח על עולמו

ומניחו אורו בלדק ויבשר: ושחכמתו כוללת. הסיגתו ית' את העולם היא בחכמה נפלאה לקיים כללות העולם וקיצויו

זה כוס שיהיה בלדק ויבושר על ג' היותר אשר שיתכן בקיום כלל העולם, ושפחה עושה כוללת כל יצורי עולמו, וכת"ש

טוב ה' לכל: איננו מביט למה שהוא נראה בעולם מן העול. לא יקשה לו ממה שנחמל חיזה על בין יצורי בני

אדם קאטם לקאטם: ובכפו שאמר וכו' את כל תחמיה על ונבזים עליהם, וזה לומר כי שם האל והפרטים כבגדים

כללם כעליון לגבוה הכל יצדק, ואין דבר בעולם שלא גזרם החמור יתברך, ומה שנראה בעינינו לעול הוא מפני שלא נדע הסבות הקדומות והאחרונות כן המאורע, ואולי

עשק זה הרש קי היה דעיתו' מפני ענין שקדים לו, ואולי הוא להענין בלחמיו, כמו שהאמר דרך משל בעולם הזה היה מתפרנס בלמד מעבודות קרות שהיה נבצר להם יום יום, וממן לו הקב"ה שאיש אחד יעשוק שברו ולא יתלם לו עד שבעבור

יאיננו מביט אל מה שתקשהו המחשבה מהעדד פעולות הנפש בעת השינה, ועם החולי שהוא מאבד המחשבה, ומה שהיא הולכת אחר מוג הנוף, וזולת זה מן המחשבות המבלבלות:

מד אמר הכוזרי עם כל זה אין מספיק לי עד שאשבע מדבר עמך על החלקים, ואם יש לתפוש עלי בזה אחר אשר הודיתי בכללים אשר הביאתם: **מה אמר** החבר אמור מה שתרצה:

מן אמר הכוזרי הלא עונש הנזק מפורש בתורה, במה שאמר עין תחת עין, וכאשר יתן כוס בדם בן יתן בו:

מן אמר החבר והלא נאמר בו אחר כן ומכה נפש בהמה ישלמה נפש תחת נפש

קול יהודה

החבר שהמלאכים נשמייים, עיין שמה: ואיננו מביט אל מה שתקשהו המחשבה וכו'. כי כל אלה יסו לב אדם לתשוב שהיה הנפש משרבה בנוף, ומזה ימשך הפחדה בהפסדו: ומה שהיא הולכת אחר שוג הנוף. לאמרנו בחמישי סימן י' וכני אדם נ"ב שונים זה מזה, כי רובם נעביהם מטיים ויטה כולם עם הטעיה היא וכו' והמדות הולכות אחרי המזג ידו'. וזכר זה המורה בשלטי פ' י"ב. וכבר המינוף השונה אללו לפעמים, ויאלצו לאמר כי פעולת ההשכלה לא השלם לשכל בזולת הנזרות הדמיוניות כמהשפלות לעומתו, ומזה יוניא המושכלות, כמו שיתבאר בחמישי סימן י"ב, אמנם אין השכל נהלה בדמיון כולו היה כלי לפעולה השכלתו. וזכה השכל פעולה זו טעפולת ההרגשה, כי פעולת ההרגשה השלם פ"י המורגש החמיר כריח וטעם וכו', ויאלצך נס כי הכלי אשר יסתבך בו החוש המרגיש, אך בפעולת ההשכלה אין שם צורך לכוש כלי, והדמיון איננו לו במדרגה כלי אלה לבד מבין הנזרות המהשפלות לעמת השכל, ופעולתו של שכל נמרח נעלמו בזולת אלו כמו שקדם. והעטרבו לנזרות הדמיוניות אין זה כי הם נשכט בהמר הזה העבור, אך בהפרדו ממנו יסביל מושכליו וישמח במושגיו כלי ספק, והואיל ופעולת ההשכלה נעמה היא בלתי שלמת בכלי בפעולת ההרגש. וכן לפניו נעימה השכל עם נעימה המזג איננו על היות פעולתו לריכה לכלי, רק היה זה תלך בלבול הדמיון דבריו שמהם נזרם אחריותו ולא יתאיף אורות דמיוניות מאותה להשכלה, כמו שיבא בחמישי סי' י"ב. ובכן לא יפעל השכל פעולתו ההמרחק כולת כלי, להסדון ההכנה הראייה להתאם שמה:

מן הלא עונש הנזק מפורש וכו'. ואיך תעמוד הקבלה לנזר בו דמי עינו והכל תשלומי ממון, כלאמר ז"ל פ' הוולג. ומה השיב על תוכחה הקראים בזה ויהיה בו כדי לשכר אה האזן כלאשר עשה על מהרה הבנתו סימן ת"א:

מן והלא נאמר בו אחר כן ומכה נפש בהמה וכו'. לקח לו עיקר הראייה בזה על דרך אמר ז"ל פ' הוולג. תימא יכול סימא את עינו נסחא את עינו, קיטע ידו נקטע את ידו, שינר

אמר נחמד ואיננו מביט. אינו חושש: אל מה שחקשהו המחשבה. כלומר שם שקטס לו מזה העיון: מהעדר פעולות הנפש בעת השינה וכו'. איך יתכן שלאמין שגשגס הוא כמו מלאך א"כ למש כעת השינה לנו בו עמו ואין לחו יודע כלום, וכן כשיחלה השכל נחלש לא עמד עמו בו, ולמה לו לעלם כראי לאכד כחו נשכיל שגוף יתן לו חולה: ומה שהיא הולכת אחר מוג הנוף. בדרך כלל השכל נקטר בכחות הגופניים ורוכף וחוסק אל מה שגוף חוסק, ואיננו הוא דריק גמור עכ"ז האלוטיו טעות אל עניני הנוף אם לא יכחש יצרו: וזולת זה מן המחשבות המבלבלות. וזו מן מזה האדם מתבלבל במחשבתו, כי לא נכס להבין ענין כדוהיות ואיך תהיה נשמתו נשמתו אחר מוחו ועומדת קיימת כמו מלאך, כי לו עוד נשגפת קצורה בנוף וכל השגחה איננו רק ע"י אחי המחשבת חושי, כיון כיון בזה השיג גשגס שוב עיניו אם לא ע"י כלי הנוף כמו שחשש והדמיון מזה ששגיג ככר נחשושי, ולשיכך בהשגחה יתן או חולה שגיגה הקדר לנחוש הגופניים לא חולל גשגס להביט מאותה לסיבות השדר בנוף עדיין עד כי תהדר לגמרי מן הנוף, וזה עיין עמוק. ועכ"פ אחר שמתכר לאדם שיש באריות לגשגס לא יבור אחר מחשבתו להניח לבנו בחינתו זה מתמח הקציות כללות, כי ישפוט בנזק כי מקולר רוח שכלו לא יתן זאת:

מד עם כל זה אין מספיק לי וכו'. הלא שהאמת אתך שאין אחר ביורר הגלגים כלום וכשיקטע מן סקטיים צריך לתחד שגלו מקולר כהנו לא להרוס ככלל: עד שאשבע חובר עמך וכו'. שמונה דעתי מדכריך אף בתקלים, וסם המקומות נאמם שדרך הקראים יותר קרובים אל השכט של הכחשים: ואם יש לתפוש עלי. א"ש שאין לי סם להשיב, מלאה שכר הודיתי בכללים, עם כל זה כדי להשיקע דעתי איני חסן שחזרתי עמי מן התקיים:

מן עונש הנזק מפורש בתורה. אמר זה כלפי מה שדרשו החמיש ז"ל מה שלאמר עין תחת עין, ולא נזמר דמי עין, וכן כל נזק אדם כלאם שמיין המזק והמזיק נזקן דמיים, וברי מפורש בחורב עין תחת עין שמשמעו שמי שסימא עין היצרו ינקרו עינו ממש כמו שאמרים הקראים: וכאשר יתן כוס בדם וכו'. והוא סיפא דקרא דשכר תפס שכר עין תחת עין שלאמר נשפוט אלוה, מורכ ויחזי שישפוט כשהנזל מוס ממש כמו שלאמר כן יתן בו, וכמדומה לו שא"ל לשכר להשכ בוותם המכונים אל פירוט אחר:

מן והלא נאמר בו א"כ ומכה נפש בהמה וכו'. הלא שש"ס ים כאל וצריך לסיבות והלא נאמר פ' נשך, כי וימכה נפש בהמה ויבלמה נפש תחת נפש

נפש, הלא 'זה' (כ"ל קודם שזה) הכופר, והלא לא היה אומר מי שהכה סוכך הכה סוכו אבל אומר קח סוכו, כי אין לך תועלת בהכות סוכו, וכן מי שכרת ירך 'אין אומרים לך קח ירו, שאין בזה' (כ"ל קח כופר ירו כי אין לך) תועלות בכרות את ירו. כל שכן שהיה נכנס בדינין האלה מה שסותר אותו השכל, מפצע תחת

אוצר חממד

כס' אמור לפני אחרו הכתוב על שכן החת שבר עין וגו', ואולם אה"כ נאמר ומכה כהמה ישלמה ומכה אדם יומה, לא ומכה נפש כהמה וגו': הלא זה הבופר. כבר פירש הכתוב עלמו שמכה נפש כהמה ישלמה, וע"כ זה שאמר כהמה נפש החת נפש, פירוש כופר ממון הנפש של כהמה סתם כהמה: והלא לא היה אומר מי שהכה סוכך וכו'. מי שפכה סוכך היה סוכו כהמה ישלמה א"כ ודאי שלא תאמר דלזין או תגלומוין רק קום להמכה, אמנם גם הניקום מה חת נפש, כי לו כהמה כוח חניו, וזה נגלה הכוס שזה ענין הכוס סחי שחוק, והכתוב אומר ישלמה. ולא נמלט משמעה על סוכר והיינו דמי הכהם של הכוס המת: וכן מי שכרת ירך וכו'. מאחר שאנו רואים שהורה הקפידה על העק שמזוין חייב לשלם, אם כן א"כ מי שכרתו לו ירו למה לא יקבל תשלומין גם הוא, ומה עלת לניקום עונשו שמפלו הכורה מה שיכרתו ירו. ומעשה כמו שפ"כ נכסול לפרש נפש החת נפש שהוא דמי נפש, לא יתקן ממנו הניאור גם כן על עין החת עין רג"ל דמי עין, וכן אמרו כלכר יתן מוס בלדס כן יתן כן גסם או רג"ל דמי הכוס, והדבר נגד מעשיו: כל שכן שהיה נכנס וכו' מה שסותר אותו השכל. היתכן שימלא כהורה דין ששכל ממלואו, וכמה שכר מקדם העיר את חונו כיתמן פ"ע ממתכר או' לשנו, תוליד ללא מן שכר וישיב כהורה מה ששכל ממחיק אומר, ע"כ: מפצע תחת

קל יהודה

את רגלו נשבר את רגלו, ח"ל מכה אדם ומכה כהמה מה מכה כהמה לתשלומין אף מכה אדם לתשלומין. ואם נפסק לומר הכי הוא אומר לא תקחו כופר לנפש רוח, לנפש רוחת אי אהה לוקח כופר לבל אהה לוקח כופר לראשי איברים שאינן חוזרים וכו'. והנה הראיה הזאת היתה לו לראש פיה, לאל שאלח קך גלגל בדבריו כמה מדומיו סתים שהבואו א' הכולל, ושם נדחו וכמו שמכיר בסוף הפסקא, כי לדעתו עם היותם נדחים עם לא נתקבל בהם ולא סר זלם מכל וכל, כי הסברא השכלית מסבירה להם פנים באופן מה, ומכל מקום לא נתקבלו בדבריו בשמות, כי אחרי הקדמו הראיה היושבת עם ראשונה במלכות, אמר כל שכן שהיה נכנס בדברים האלה מה שסותר אותה השכל וכו'. וע"כ אמרם ז"ל פרק שור שנגח ד' וס' מכל לנייד השולה דגים משכת וטריי שקיל, משכת רבדבי שקיל: והלא זה הבופר. ר"ל ידעתי שכל ספק שהורה על ככה, מן הטעם אשר יזכיר באמרו והלא היה אומר וכו', ובנ"ל כתוב לחמר לא היה אומר וכו'. וכל חמד שמתיחה אפשר להלמו, כי לפי נוסחתו יאמר אם היה דין לחמו כלכר יתן מוס בלדס כן יתן כן נפשו כן כפשוטו לא כתוב לכרות יד הכורה ירך, כן היה דין לחמו כהמה נפש החת נפש שהמכה את סוכך יכו את סוכו, לבל הורה בהלן זה במאמר ומכה כהמה ישלמה. וכן ראו לפי הסברא ג"כ, כי לא היה לך תועלת להכות סוכו, א"כ היה כבורה יד חניו וכו', שגם היות טבעו של אדם שמתרה לנקום נקם, חין כונה הכתוב לשלוח מהת רוח לירו רק לשלם אליו תשלומי מקו. והוכחה השמיח גם היא נכונה, כי יאמר שלא היה ראוי לפסוק הדיון שהכה סוכו של מכה סוכך, ולא היה הכתוב אומר זה נשום פנים, כי חין בקר תועלת, רק משפט נדק הוא שיאמר קח את סוכו להשלים נזק מתכחלת סוכך. וכן על דרך זה ראו שיתבאר במי שכרת ירך וכו'. כי לשון הכתוב שזה בזה ודרך אחד צביאור שזה לשמיח: כל שכן שהיה נכנס בדינים האלה וכו'. הדברים האלה כלם שרים ומסתיימים עם מה שכתב רב"ע בשם הגאון על פסוק עין החת עין, עד כי מרוב ההכמה יתבאר לנו שעם היות המהרה כונח הדברים כאשר נשלו כמו שזכר ברש"ן כיון א', מכל מקום יש עוד נוספות משלו, כמו שהעירוהו שם וצמקומות ואלו. והנה לך דבר רב"ע כהכנס וכלשונם. אמר רב סעדיה לא וכול לפרש זה הפסוק כמשמעו, כי אם אדם היה עין חניו וככה שלישיה אור עניו, אך יתכן שזוכה מכה כזה מן הוספת ומגרעת, אולי יתקין אור עינו בלו, ויחזק קשה הכונה והפלע וההכורה, כי אם היו במקום מוסין אולי ימות ח"ה הדעת סובלת. אמר לו בן זוטא והלא כתוב במקום אחר כלכר יתן מוס בלדס כן יתן כן נפשו. והגאון השיב לו יש לנו צ"ח החת על, וככה טעמו כי יתן עליו עופ. וכן זוטא השיב לו כלכר עשה כן ועשה לו. והגאון השיב ככה שמשך אמר כלכר עשו לו כן ועשיתו להם, ושמשך לא לקח תשלומים ונהגם לתארים רק גמולת השיב להם. וכן זוטא השיב אם יהיה המכה עמי עשאו. והגאון השיב אם מי עור יעור עין עשאו עשאו עשאו, כי העני יתכן שיעשיר ויב"ש רק העור לא יוכל לשלם לגמול. והכלל כי לא וכול לפרש מזה מן החורה פירוש שלם אם לא נסמך על דברי חכמים ז"ל, כי כלכר קבלו ההורה מן האננות כן קבלו חורה ששכל מה חין הכפר צניעות, והנה יהיה פירוש עין החת עין רג"ל להיות עין החת עינו אם לא יתן כפרו, ע"כ. גם הרמב"ם הרבה והפליז צביאור הכתוב הזה נגד המכתישים. וח"ל היועט בקבלת רבותיה שכות ממון, וע"כ בלשון כזה לתשלומים ומכה נפש כהמה ישלמה נפש החת נפש. ואמר ר' אברהם כי כונה ככאוב אומר שהוא חייב בכך אם לא יתן כפרו, והכתוב אשר עלינו שלא נקה כופר לנפש רוחת אשר הוא

תחת פצע והבורה תחת חבורה, איך נובל לשער זה, שמא ימות אחד מהם מפצע ולא

אוצר נחמד

קול יהודה

תחת פצע. ממש שנאמר פצע התה פצע, וזה ודאי אינו כמשמעו: איך נובל לשער זה. לנשות פצע או חבורה כהמכה שיעור שפעה לו הוא: שמא ימות וכו'. ולא עוד שלא בלבד שא"ל לבער זה כי אצילו אפטר שימות או לגמרי: ולא

רשע למוח אבל יקח כופר במי שהוא רשע לברוח אבר מאיבריו, ולכן לא נכרות אותו ועולם אבל ישלם כדי דמיו, ואם אין לו יהיה עליו החוב עד שהשיג ידו ועגלו. והראיה לדברי הכונים מה שאמר למעלה רק שפחו והן ורפא ירפא, ואם נעשה בתיש אבר יכה

את רעהו כהפלה עשה בו מה ישלם לו אחרי כן והוא גם והנבל כי האברה ככל מקום אמת, ע"כ. אמנם ראיתי להרמב"ם שכתב במורה חלק ג' פרק מ"א ו"ל, מי שהבר אבר ויחבר אבר כאשר יקח מוס בלדס כן וימח בו, ולא חטריד רעיוניך ביהומו עושים בהם כחמון, כי הכונה הנה לתת הכת הפסוקים ולא הכת לדברי הגמרא, ועם כל זה יש לי כמה שאמר בו הגמרא דעת ישמע פנים בפנים, והמכה אשר או אפטר לעשות כיוצא בה כשהו דים בשלמים רק שפחו והן ורפא אבר לולא הכופר אשר יושח עליו, כי לא נמטעו מזה זולתי לנפש רוחה, כאמ"ל פ' החובל לנפש רוחה אי אהיה לוקח כופר אבל אהיה לוקח כופר לראשי חיברים שאינם חוזרים. ולשון המורה עצמו מביעני, כי אהיה לוקח כופר אבל אהיה לוקח כופר בזה שישלם לו כלל ולא ילקח ממנו כופר ולא ימחן לא יוסר לדם אבר שופך בה כי אם בדם שופכו וכו', ע"כ. ואולם אי אדרוש מעמו מי הכיבוש שילא בדברים מסופקים עניים אל הכבוש הפשוט ולא הוציא גזירה דיוו המקובל בלי נמוס. והנה הכת הנרבוני מלא מקום לתלות ונפש התה עין, כי הכונה לדמות שראוי לנקר בדרך שלא יכרתו, ואם זה בלתי אפשר לפי האומדן או יתייבחו ממון, אמנם אין רוח הכמים נוחה הימנו, שהרי דין פשוט הוא אללנו להייבו ממון לעולם. גם מה ששמעתי חולים הדבר הזה אל מנהג הכבה ההמשיכה מהכתיבות שזכר המורה בפתיחה, אין דעתי שובלמו מבלי אין הממשים ההם נעלמים בזה למרחש עיני, כי איה אפוא יורד הקלה כשהבנת העיני עשיו גם וכלי דקדוק באתמהו, עד בוא דברו במקום הגלות אשר יבחר בעם לביאורו ככל שיואל מפיו בבחי הכבה היות. ואולם נשמע על מלי כי גדול היה כבוד הביאור היה האהרון מן הראשון, לא שיעקר הראשון מתקומו אלא שיהיה זה עיקר והוא עפל נמשך אחריו. כבר ידעת משפט מעלות המורה בבואו לדבר אמת על מופתי מציאות הכל והנהומו ובלתי היומו נשם, כי רצה לבררם גם לדעת מאמיני הקדמות, ועל כן היה דברו בראשון פרק ע"א ו"ל. כבר הבאר לך כי מופתי מציאות ה' ואלחודו והיותו בלתי נשם אמנם יורד שילקחו לפי הנחה הקדמות, ואז יעלה בדימו המופת השלם יהיה העולם קדמון או מחדש, לזה חמלתי לעולם כמה שהבנתיו בספרי הגמרא כשיזמנו לי זכרון יסודות הדת ואבוא לדבר בקיום מציאות ה', שאני אקיימתי בתאמרים נועים לגד הקדמות, אין זה שאני מאמין בקדמות, אמנם איני רוצה שאקיים מציאותו ית' באמונתו בדרך מופת שאין מחולקת בו כשום עים, ולא נביח זה הדעת האמתי גדול הערך ששן ליסוד כל אדם יקבעתו וכו', ע"כ. וכבר נענה זה בראש השני ובמקומות זולתי, וזה כי לדעתנו מציאתי ההדוש לא יבואק על מציאות מחדש, ועל כן בקש לו דרך נאות לקיים דבר על פי יסודי מאמיני הקדמות גם כן, כי כן יתאלו דברי קיומו והחן המרוקיקין על כל הפנים. ככה יעשה האיש הלו שמתוך הפן ביאורו בבואו להורות על כהונה שלמות התורה האלהית אשר העיד על שוי משפטיה בני פ' ל"ט, ואחר כך בפרק הנמשך נטה קו כהונה זו לאמר, וכשהמלא אלהים הנהוים מעושים כמה שקדם מתקון העושים הנוגשים באהרון על האהונה וכו' ידע שזאת אהרה ההנהגה מאתו ית' ושהתורה היא אלהית, ע"כ. ומזה החיזק שטר חוב על עצמו לבאר בפרט יוסר התורה הזאת בעיני סדור המדינה והסרת העול וההתם ממנה שכי מה שהיית שמה, להשן השלם כהונה זו לכל מערער ומפקק. ועתה בהלוק השלישי בוא ימי הפקודה והשלום ופריעתה בעל חוב מזה על הוראה משפטי נדק עורחתי ועין כל בפרסום, ובה כהון הצלחם משפט עין התה עין אשר הריב "יקחו וכל חרם גם לאשר עושים נשואות למקרא כפי פסומו בלבד, ו"א כי הכונה הנה לתת הכת הפסוקים ולא סנה דברי הגמרא וכו'. וישנה דברי מה פרק מ"א באמרי כבר הדמתיך שאני אמנם אכן סנה הגמרא מן הכבוד, ע"כ. אולם בעיקר מציאות ה' להיומו פנת יקרת מוסד, אמר שדבר בעיניו על דרך זה גם כמה שהבר בספרי הגמרא מה שלא עשה כן במשפט עין התה עין אשר שן יסוף דברו לפי הדין ויבאר כי כופר עין כמו שקדם. והלא הרב ז"ל עד לעצמו כמה שכתב בהל' חובל ומזיק פ' א' על ביאור עין התה עין, מפי השמועה למדו שזה שנאמר התה לשלם ממון הוא, זה שנאמר בתורה כאשר יקח מוס בלדס כן וימח בו אינו להחול בזה כמו שהבל בחיבורו, אלא שהוא רחוי להכריז שזר מו להחול בו כאשר פשה ולפיקר משלם מקו, והכי הוא אומר ולא יקחו כופר לנפש רוחה, נרוחה בלבד הוא שאין בו כופר אלא להכריז

רשע למוח אבל יקח כופר במי שהוא רשע לברוח אבר מאיבריו, ולכן לא נכרות אותו ועולם אבל ישלם כדי דמיו, ואם אין לו יהיה עליו החוב עד שהשיג ידו ועגלו. והראיה לדברי הכונים מה שאמר למעלה רק שפחו והן ורפא ירפא, ואם נעשה בתיש אבר יכה את רעהו כהפלה עשה בו מה ישלם לו אחרי כן והוא גם והנבל כי האברה ככל מקום אמת, ע"כ. אמנם ראיתי להרמב"ם שכתב במורה חלק ג' פרק מ"א ו"ל, מי שהבר אבר ויחבר אבר כאשר יקח מוס בלדס כן וימח בו, ולא חטריד רעיוניך ביהומו עושים בהם כחמון, כי הכונה הנה לתת הכת הפסוקים ולא הכת לדברי הגמרא, ועם כל זה יש לי כמה שאמר בו הגמרא דעת ישמע פנים בפנים, והמכה אשר או אפטר לעשות כיוצא בה כשהו דים בשלמים רק שפחו והן ורפא אבר לולא הכופר אשר יושח עליו, כי לא נמטעו מזה זולתי לנפש רוחה, כאמ"ל פ' החובל לנפש רוחה אי אהיה לוקח כופר אבל אהיה לוקח כופר לראשי חיברים שאינם חוזרים. ולשון המורה עצמו מביעני, כי אהיה לוקח כופר אבל אהיה לוקח כופר בזה שישלם לו כלל ולא ילקח ממנו כופר ולא ימחן לא יוסר לדם אבר שופך בה כי אם בדם שופכו וכו', ע"כ. ואולם אי אדרוש מעמו מי הכיבוש שילא בדברים מסופקים עניים אל הכבוש הפשוט ולא הוציא גזירה דיוו המקובל בלי נמוס. והנה הכת הנרבוני מלא מקום לתלות ונפש התה עין, כי הכונה לדמות שראוי לנקר בדרך שלא יכרתו, ואם זה בלתי אפשר לפי האומדן או יתייבחו ממון, אמנם אין רוח הכמים נוחה הימנו, שהרי דין פשוט הוא אללנו להייבו ממון לעולם. גם מה ששמעתי חולים הדבר הזה אל מנהג הכבה ההמשיכה מהכתיבות שזכר המורה בפתיחה, אין דעתי שובלמו מבלי אין הממשים ההם נעלמים בזה למרחש עיני, כי איה אפוא יורד הקלה כשהבנת העיני עשיו גם וכלי דקדוק באתמהו, עד בוא דברו במקום הגלות אשר יבחר בעם לביאורו ככל שיואל מפיו בבחי הכבה היות. ואולם נשמע על מלי כי גדול היה כבוד הביאור היה האהרון מן הראשון, לא שיעקר הראשון מתקומו אלא שיהיה זה עיקר והוא עפל נמשך אחריו. כבר ידעת משפט מעלות המורה בבואו לדבר אמת על מופתי מציאות הכל והנהומו ובלתי היומו נשם, כי רצה לבררם גם לדעת מאמיני הקדמות, ועל כן היה דברו בראשון פרק ע"א ו"ל. כבר הבאר לך כי מופתי מציאות ה' ואלחודו והיותו בלתי נשם אמנם יורד שילקחו לפי הנחה הקדמות, ואז יעלה בדימו המופת השלם יהיה העולם קדמון או מחדש, לזה חמלתי לעולם כמה שהבנתיו בספרי הגמרא כשיזמנו לי זכרון יסודות הדת ואבוא לדבר בקיום מציאות ה', שאני אקיימתי בתאמרים נועים לגד הקדמות, אין זה שאני מאמין בקדמות, אמנם איני רוצה שאקיים מציאותו ית' באמונתו בדרך מופת שאין מחולקת בו כשום עים, ולא נביח זה הדעת האמתי גדול הערך ששן ליסוד כל אדם יקבעתו וכו', ע"כ. וכבר נענה זה בראש השני ובמקומות זולתי, וזה כי לדעתנו מציאתי ההדוש לא יבואק על מציאות מחדש, ועל כן בקש לו דרך נאות לקיים דבר על פי יסודי מאמיני הקדמות גם כן, כי כן יתאלו דברי קיומו והחן המרוקיקין על כל הפנים. ככה יעשה האיש הלו שמתוך הפן ביאורו בבואו להורות על כהונה שלמות התורה האלהית אשר העיד על שוי משפטיה בני פ' ל"ט, ואחר כך בפרק הנמשך נטה קו כהונה זו לאמר, וכשהמלא אלהים הנהוים מעושים כמה שקדם מתקון העושים הנוגשים באהרון על האהונה וכו' ידע שזאת אהרה ההנהגה מאתו ית' ושהתורה היא אלהית, ע"כ. ומזה החיזק שטר חוב על עצמו לבאר בפרט יוסר התורה הזאת בעיני סדור המדינה והסרת העול וההתם ממנה שכי מה שהיית שמה, להשן השלם כהונה זו לכל מערער ומפקק. ועתה בהלוק השלישי בוא ימי הפקודה והשלום ופריעתה בעל חוב מזה על הוראה משפטי נדק עורחתי ועין כל בפרסום, ובה כהון הצלחם משפט עין התה עין אשר הריב "יקחו וכל חרם גם לאשר עושים נשואות למקרא כפי פסומו בלבד, ו"א כי הכונה הנה לתת הכת הפסוקים ולא סנה דברי הגמרא וכו'. וישנה דברי מה פרק מ"א באמרי כבר הדמתיך שאני אמנם אכן סנה הגמרא מן הכבוד, ע"כ. אולם בעיקר מציאות ה' להיומו פנת יקרת מוסד, אמר שדבר בעיניו על דרך זה גם כמה שהבר בספרי הגמרא מה שלא עשה כן במשפט עין התה עין אשר שן יסוף דברו לפי הדין ויבאר כי כופר עין כמו שקדם. והלא הרב ז"ל עד לעצמו כמה שכתב בהל' חובל ומזיק פ' א' על ביאור עין התה עין, מפי השמועה למדו שזה שנאמר התה לשלם ממון הוא, זה שנאמר בתורה כאשר יקח מוס בלדס כן וימח בו אינו להחול בזה כמו שהבל בחיבורו, אלא שהוא רחוי להכריז שזר מו להחול בו כאשר פשה ולפיקר משלם מקו, והכי הוא אומר ולא יקחו כופר לנפש רוחה, נרוחה בלבד הוא שאין בו כופר אלא להכריז

ולא ימות האחר כמותו, ואיך נוכל לשער כמותו, ואיך נקח עין מי שאין לו אלא עין אחת כופר עין מי שיש לו שתי עינים, וישאר האחד סומא והשני בעין אחת, והתורה אמרה כאשר יתן מום באדם כן ינתן בו. ומה צרכי לדבר עמך על אלה החלקים, אתרי אשר הקימתי לך צורך הקבלה עם "אמתת (כ"ל אמונת) המקובל מהם וגדולתם וחכמתם והשתדלותם:

אמר

אוצר נהמר

קול הורה

לחסרון חיצוני לא להכלות יש בו כופר וכו', ע"כ. וזוילי תחת כנפי ההתנלות הזה יתבה בכל מה שהקנ פעם לכלי המקדש ועבודותיו בקרבותו וזולתם והשם והשפיל עוב טעמים השוכן במבצר משגב הסודות האלוהיות, כי אמנם היה זה לסבה שזכרנו, כי לא כיון בו רק להוכיח על פני כל מתפקד וישר יומם המורה האלוהית, והנודך לעשות זה בטעמים נגלים לא ידעה שום מהעסק, וככל זאת לא השיב לחור טוב טעמים היודע לשרידים אשר ה' קורא. ובכמה מקומות מ'ינו אמרת חז"ל, לאלו דחית בקנה לנו מה אתה אומר. וכבר מ'ינו לו גורם לבנו על רמזי המשכן ב'אמרו. דע בני אברהם וירחמך האל כי המשכן וכליו צא המשל על גוף נכבד וכו'. דע כי הארון הוא משל על אלף וכו'. מלבד האגרה השלושה מחו למצרים ולכל הצב רומן למחר אליהם, אחרי בואי ב'חך האזני מולאתי זקן אחד שהשיר עיני בדרכי הקבלה, וזוילי ידעתי אז מה שהשגתי עמה דברים רבים כחכתי שלא כהנחיים: ואיך נובל לשער בבורתו. הוא מכ שזכרנו מדברי ראב"ע בשם הגאון ב'אמרו כי אם אדם זכר התלה שח"ל לבניו האטיהו ב'אמרו איך נוכל לשר זה וכו', והנה כך דבר על הכמות. וכבר העירומך בראש הפסקא כי דברים כיוצא באלו הביאו ז"ל פ' הכובל דרך משל ומתן ונדרו שמה. והיה מכללם הא' אמית' ר' דוהמתי בן יהודה אומר עין תחת עין מומן, או אינו אלא עין מש, אמרת הרי שיהיה עיט על זה גדולה ועל זה קטנה היחך אי קורא בזה עין תחת עין, וכי תימא כל כי הוי גונא שקול מטיה ממונא והתורה אמרה משפט אחד יהיה לכם משפט השוה בכלכם. אמרי מתי קושיא דלמא נהורא שקיל מטיה נהורא אמר רחמנא נשקול מטיה, דאי לא תימא הכי קטן שהרג את הגדול וגדול שהרג את הקטן היכי קמלין ליה והתורה אמרה משפט אחד יהיה לכם, אלא שמה שקול מטיה כמותה נשקול מטיה וכו'. הניח ראב"ע אמר עין וגו' מומן, או אינו אלא עין מש, אמרת הרי שיהיה ב'אמרו וסוימא, קטע וקטע, היחך אי קורא בזה עין תחת עין והתורה אמרה משפט אחד וכו'. ומתי קושיא דלמא היכא דלפטר איכא דלא לפטר איכא דלא לפטר לא לפטר, דאי לא תימא הכי משפט אחד את השלם מתי עבדין ליה אלא היכא דלפטר וכו'. אביי אמר אחי' מדתנא דבי חזקיה עין תחת עין ולא עין וכפס תחת עין, ומי פ"ד עין משת זמנין דמשכחה עין וכפס תחת עין, דבשית דעמיר ליה לעיניה נפק בשמחיה. ומתי קושיא דלמא אמדין ליה אם מתי מקבל עבדין ליה ומי לא לא עבדין, וכיון דאמדין דמתי מקבל עבדין ליה ונפק רומיה ליה מיהא ליומא, מי לא תנן אמרתי ומת תחת ידי פפור, ע"כ. וכבר כהתיי מה שראיתיו רבון להתנלות החבר על אשר הביאו בדבריו ר'איות נדמות. אפס כי אינן להעלים עין מאשר נטה ממחמרת הגמרא בסומא שטימא וכו', והמירכו והחליף אותו במי שאין לו אלא עין אחת שנקר אחת משתי עיניו של חבירו, כי אמנם היה לו כזה על מה להסמך ליהומו ככלל דבריו הגאון רב טעדיה הנזכר ב'אמרו כי אם אדם הכה עין חבירו וכו', ועוד כי בזה לא ישיגהו הדחוי שנעשה בגמרא בסומא שטימא, כי עס ולמרו הדברים בסומא נמור בשתי עיניו וח"ל לעשות בו את הדין, וכלן דבר בסומא בלחמ מעיניו שנקיקר עיט היה נעדר הראות מכל וכל והוא לא ככה אור חבירו וכן במקום: אתרי אשר הקיברתי וכו'. טרך הקבלה הנבחר מימנו ל"ל עד סימן ל"ח, ומתחת המקובל וכו' הנבחר סי' ל"ט ות"ח: עם אמתת המקובל מהם וכו'. ר"ל כי האמינים אשר מהם נעמק הקבלה כיום הם ואמתיים לא יסוק כלל בשלמותם. ואמר גדולתם על שום מדרגתם ברות הקודש כמו שקדם:

ולא ימות האחר כמותו. זה הנשע לא מת מפני זה לכויתו יותר חזק וכדאי, וזה ימות: ואיך בקח וכו'. ואשילו שטאו אבר משוער לא יתקן זה, כי אם ייסי אחד מהם גמכה או המוכס בעין אחת, הנה אם למוכס רק עין אחת וזה טימא עיט ושכאר עור לגמרי, ואם יטוק עין המוכס הרי טוא עדיין בעין אחת, וזה כומא. וכן אם למכס עין אחת ולמוכס שתי עינים ואחר הכאה נשאר בעין אחת, וזה המכס אם יטוק עיט הכאה נשאר עור לגמרי: והתורה אמרה כאשר יתן מום באדם כן ינתן בו. ובמשמעות הענין שיהא התכרון שנתן בלדס טוב להתכרון היתון בו. וכבר נזכרו ככמו אלו הטענות בגמרא פ' הכובל (ע"י ק"ג). ועס היות שגמרא סתרו אלו הר'איות, היינו טורק עין המשנים דעין עין תחת עין משג וסוכא דלא אפשר לוקרין כופר. ועכ"פ יח הכורח לדברי הק'אוי' שאין האמינים כלל בקבלה, והרי ל'רך הקבלה ע"פ סביבה דלא אפשר, גם כזה דלמדין ליה ותי מייית ליומא או ל'רכים לקבלה, ומאחר שאין אלו יודעים משפט זה הכבוד לולא הקבלה והרי הקבלה אמרה ליקח חמיר כופר. ופשיטא שאין ענה משפט הכבוד שהקסא כטווי:

עם

עם

מת אמר הכוזרי עם כל זה טוב הוא בעיני לדעת למה צוה השם השמירה מן הטומאות :

מת אמר ההבר הטומאה והקדושה שני ענינים זה כנגד זה, לא ימצא האחד בלא האחר. הטומאה השני, "ומקום (כ"א) ובמקום) שאין קדושה אין טומאה, כי ענין הטומאה איננו כי אם דבר שאסר על בעליו לנגוע בדבר מדברי הקדושה ממת שהוא

קול יהודה אוצר נחמד

מת עם כל זה טוב בעיני וכו'. אע"פ שאין לשלול על ענינים אחר כבוד הכללים, ומאחר שנתכבד השווה מפי עליון יצאה חין לנו לשלול על טעמי קצת הטעם שהסביל מרחיק אותם, כי מי יצוה כבוד אלוה. ואולי נכנס כחן בשאלה זו לפי שהקדושים והמקדשים ומעשרים טומאה הוכנס אלם בטמן טום : למה צוה השם השמירה וכו'. למה סוחרה הכהנים על הטומאה, כמ"ס אמור אל הכהנים לנפש וכו'. וכן נזכר כלל נאמר וימלאו מן המטהם כל דמם וכל זכ וכל עמ"ט לנפש, ונאמר ולא ייטמאו את המטהם (במדבר ט"ו) וסיה רוצה לדעת טעם הטומאות כבדי סיכול לנחון אם דקרו הקדושים במטות הטומאה בטמן טום :

כ"ט הטומאה והקדושה שני ענינים זה כנגד זה. כלומר זה עם זה, דומה קצת להטמאת הנקדושים אלא ככל ענין טעום המעשרים, כמו ענין קצת להטמאת כי לא יאמר מציאותם הם ענין לולא ארון שנאמר שטוח ענין לארזו, וכן לא יאמר הם ארון לולא הם ענין טעום ארזו. וכן לא יאמר הם טומאה אם לא מציאות הקדושה, וכן לא יאמר קדושה אלא כמציאת הטומאה, כמה שבמזמור טומאה הוא קדוש : ובמקום שאין קדושה אין טומאה. שדכר שאין בו קדושה לא יסיה טעום בניגוע הטומאה, כמו שפירשם אם נעשה הטומאה בלחם או בשר חולין אין עליו טום טומאה, ואשילו הכהן מומר לאכלו, ולא נאכר מטום טומאה רק דוקא קדש או טומאה כדמפרש ואולי. ומעשה אם אין מציאות לקדושה כמו טומאה אלא שבר ההיזק מעמד השכינה בקרבנו, אין מציאות לטומאה : כי ענין הטומאה איננו וכו'. וכו' ש

מת עם כל זה טוב הוא בעיני לדעת למה צוה ה' השמירה וכו'. ר"ל עם היונה ראוי שהטעם הנפש בדיעות הכוללים, מה טוב ומה נעים שהכבד לי בפרט ענין השמירה מן הטומאות למה זה ועל מה זה. ולפי המנחך דברי המשנה יראה כי ע"כ יומחה שאלמו על זה לפי שהיו הקדושים המקדשים ומטמאים טומאתם הנוטה אללם. והרי זה מכלל מה שזכר המלך סימן כ"ב ול"ו מהשדלוחם בעבודה ויזכר מרכיבים וסיה פליאה דעת המנו כמזכר שמה. והיה השוכח על שחכר כי זה מההתקממות הכללי מועיל וכו' :

מת זה כנגד זה. המשפט המצטרפים, כענין כאלוהי, ששפחה כעברהה. והטורה גם הוא יורה ענין קרוב לזה בשלישי פ' מ"ה עם היונה דורך דרך אמרה, וכו', זאת המלוה של טומאה וטורה אינה נהליה רק במקדש וקדשו לא ביולחם, בכל קדש לא הנע ולא המקדש לא כבוד, אבל לזולתם אין קטם. עליו אם ישאר טעום כל אשר יראה ויחלל חולין טמאים כמו שירצה וכו'. ולמענו חין לו טומאה וטורה אלא לקדש ולמקדש וכו', עד אמרו הנה ההבאר שאלה טומאה נאמרה בשקוף על שלשה ענינים. נאמרה על מדומה האדם בעבור על המטום בו ממשש או דעת. על היהומים ועל הלכותים, טומאה בשוליה. ועל אלו הענינים המדומים ר"ל מנע דבר פלוני או משא

דבר פלוני וכו', עד בוא דברו וכן הקדושה נאמרה בשקוף על שלשה ענינים כענין אלו השלשה, ע"כ. ונאמרה המעין עורה לקראתי וראיה, כי בדברי ההבר עד אמרו והנני הטומאה הוסיפה, יגורו עלי ספקות עמים. הרשמון שאין ימצא לו ליטור גיעתה הטמא ככהנים וכו', והרי לבהים עמם לא מצינו אזהרה כי אם לנפש לא יטמא משמיו, ופסוקים כבה הכהן" פ' ויקרא על ועלם ממנו והוא טעום, שאין בניגועי כבלה וברין טעום ולא ההיזר ממנה ואשילו הכהנים, הוזה שטום בעממו. השני מה זה אמר ויהי טומאה ענין הטומאות כמממד השכינה וטמאטו אותה, ובכן סרה מוחת הטומאה כבוד הקדושה המתמשלה לעומה, וכו' לא אלו, שהיה חול"כ בני העיר אמרו והשמתי את מקדשיכם אע"פ שהם טומאים בקדושתן טומאים, ובתחומות אמרו בין מרב בין פליט מרב שכינה שם, שנאמר והיו עיני ולבי שם כל הימים, ואומר קולי אל ה' אקרא ויעניו מרב קדשו טלה. ח"ל אחת לעולם שאין שכינה זהה מכותל מערבי שנאמרה הנה זה עומד אהר חתלנו, ואומר וכו' ביכול קדשו הם עמיו כל הארץ. ועוד כש שלשים, כי מדבריו יתמך שהכהן בזמן אלו לא חתלו בו אחרת לנפש לא יטמא, כיון שבעלה קדושה אשר בעצרה לפי דרכו לא יאמר מקום אל הטומאה, ואיך יבטא זה בשפתיו פי דיוק יבטא חמה, והרי הלכה רוחה בישראל שניהו דין טומאה מה כהן בכל מקום ובכל זמן, עם היוה הפרש בזה לענין המלקות שאינו טופף ארוה בזמנו כפי מה שכתב סו"ט בשם רבינו יעקב ביה"ט טומאה שם ענין ר"ל. ועל ארבעה מי ישיבני, כי יראה מאמרו ומה שאלנו היום מליטור שיעבד הכהה וכו', שגם משום טומאה ענין כליטור זה במעמד השכינה. ואיה אפוא מניעת אדם מישראל מליטור טומאה שהיה ואשילו טומאה מן ההתמחה. וטופס גם הוא כי אחרי תלמוד טעם כבוד הטומאה היום בהתקבל השכינה, שגם את טעמו באמרו אל הכהה והטומאה כבודו טעמו שאלנו חתלנו וכו', כי לפי הגרסא פנים המשותף בזה לנחן ופני העם הראשון לא היו לו עוד. הנה נהחמה לו על היהר שפיקות אלו ונלחם גם להעלות מן הארץ לפי דרכנו : שאסר על בעליו לנגוע בדבר מדברי הקדושה וכו'. עין רוצה וארון טומאת ממש שכתבנו

שהוא מקודש לאלהים, כמו עהנים ומאכלם ומלבושם והתרומות והקדנות ובית המקדש וזולת זה הרבה. וכן ענין הקדושה דבר שאסור על בעליו לנגוע בדברים רבים

אוצר נחמד

קול יהודה

שכחנו כי האיסור הזה בלתי טופל על בעליו השומאה עלמם לכל יוכלו יגעו ככהיום ובמאכלם ובמלבושיהם, שהרי הלכה בישראל וזום שכל בכחוב מפורש שאפילו הכהן עצמו איננו מזהר בלבלתי הטמא רק בטומאה המת, וזממרו לנגוע לא ישמא בעמיו, וז"ל שאל אחזרי אחרים על ככה. ועוד איככה נוכל ליהם איסור לכל בעל טומאה לכל יגע בדברים של קדש, והרי אין כל בעל טומאה אדם חי מעבר שימות להחיות אליו מינעה הנגיפה במקדשים. על כן אמרתי לפרש גם שעיני הטומאה הוא דבר מעמיד בעליו בתכונה בלתי ראויה ליגע בעיניו קדושה, הכל כפי עינו ודיס בליסור הזה לעשות בסם משפס כחוב. ובגדר זה הכל בכלל, בין שיש בו רוח חיים בין שאין בו רוח חיים. ובזממרו מאכלם, בין אל כל מאכל אשר יאכל לכהן בטהרה. ואחרי כן זכר התרומות שלא נחם עדיין לכהן ואסור לעמאם מכל מקום: **ומלבושם**. כגון בגדי כהונה: וזולת זה דרבה. כלי הקודש והמזר, שגם הוא מזהר על טומאה מה ככהן גדול: **וכן ענין הקדושה דבר שאסור וכו'.** גם הוא יפורש על פי דרכו המוזכר בגדר ענין הטומאה, כי

שם זה לא הונח רק על ענין איסור שאסור על בעליו, **אל** מי אסור בעל הטומאה, שיעב קדושה, ומפני מניעת גיעתו בקדושה הונח לו שם שהוא הפך הקדושה: במה שהוא מקודש לארזים. כלומר להקריב לפני אלהים, שאע"פ שכלל ישראל נאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם קדושים הוו, ע"ז אינם מזויים על הטומאה רק בכהנים שאמרו כהם קדושים היו לאלהים, ונאמר וקדשו כי את להם אהיך הוא הקריב קדש הויה לך, ולכן הם בגדר מזהרים על הטומאה: כמו הבהנים ומאכלם ומלבושם והתרומות וכו'. של אלו נקראו קדשי אלהים, וכן אסור לכבד להם טומאה, כי אסור לעמא את הקדשים או לכבד להם טומאה כמ"ס הרמב"ם כ"ד י"ח מה' ספולו המוקדשין, והוא מגמרה דמכות דף י"ד ומשנה בגמרה גם כן ואסור לעמא את הארומה, וכן ספק הרמב"ם כ"ג מה' תרומות, וכן ע"ז מה' ספולו המוקדשין ספק ואסור לעמא קדשים, ובג"פ מלכות אכל ספק הרמב"ם שהטמא את הכהן לוקח את הים ככהן שגג והטמא מויד: וזולת זה הרבה. שגם כלי הקודש דייטו כלי השרת שאסור לעמא אותם כמ"ס הרמב"ם שפירוש הסוטה פסוק ובגבלתם לא תגעו: **וכן ענין הקדושה**. ר"ל שזה המכונה בשם מקודש לאלהים אסור לו לנגוע בטומאה כמו הכהן בזמן הכהים: בדברים

משפט אחד שזה לפניהם, ואפשר שהיה כוונה בזה בדבר הקדושה וכו', ובגבלתם הכהנים ומאכלם וכו', כי יתראה עבודה הקודש עליהם מופלה הרי הוא בלתי נאזה לגרום להם טומאה מדיניה אותם שיגזרו מקדשי בני ישראל בטבול עובדה. **ואם אמרו** ח"ל שמיני כל אדם לטהר עצמו בגרל ממזמרו ובגבלתם לא תגעו כמו שקדם, והוא מזהר מדברי סופרים באסמכתא יקרא כמו שכתב הרמב"ן פרשת שמי, ולפי הטעם שראינו בו היה זה למען יהיו בגרל מזומנים לאכול מן הקדשים אשר יזכנו שמיים לה' בירושלים, נראה שהוא הדיון והוא הטעם לכהנים המיד, כי בכל עת יהיו בגדיהם לבנים ולמען יאכלו את קדשיהם הראויים להם בכל עת. ויסבירו פנים לזה דברי הרמב"ן שכתב ע"י שמי על ידעתי אל מהש ואל אהרן וגו' שהכהנים לריבים להשמר המיד מנגיפת הטומאה בעבור שיעטרו לבג במקדש ולאכול בקדשים, ע"כ. וככה אמרו ח"ל על ועמא טמא יקרא הנאמר בצרוע שהטמא אומר פרושו וכו', ומנין לרבוה שלר התמאים, ח"ל טמא טמא יקרא וכו', ארצה את סמאום ההמורים ולא ארצה את עמאים הקלים וכו', ח"ל טמא טמא יקרא, ע"כ. ועם היותו אפשר לפרשו משום ספרות וקדשים הפגיעים בזה, ש"מ נאמר שכללות ולא יתקרב לבהרו ג"כ על גיעת המיזמדים לקדושה, וכמו כן בדרך זה יתראה ענין הקדושה דבר אסור את האדם המוקדש לנגוע בדברים הטמאים. ועל אמנה הפירוש הסיי הלז יורה מה שיזכיר אח"כ באמרו ומה שאכלנו היום מאיסור שבינה הגדה והיזולת אינו מפני הטומאה וכו' וכן מה שאכלנו מהתקפת הארזים עמה וכו', שהדברים מוכיחין שהאיסור המוזכר למעלה בטומאה היא מניעה משם ולא כאשר עלה על הרוח שחללה. ודמזמרו ראיה יש לנו שאין לבלתי הנגאל אדם קדוש בדבר טמא עם היותו בזה בלתי מזהר מן הסוטה, הוא ממזר יעטיה (ס"ה) בשם המזמיק עמאם לטהור וקדוש, האומרים קרב אליך אל הגש בי כי קדשתיך, ומרגם יונתן לא תקרב בי ארי רביעא מיק, הורה בזה שהיו נשמרים בקדושתם לכל קרוב אליהם מי שהיה במדרגה קדושה למטה ממדרגתם, וכל שכן שלא היו טובלים גיעתה טמא לא כהם ולא בעיניו שמיים, ובכלל זה האמלם ומלבושם, וכל שכן שהורו במאמרם המזכר על פסוק ובגבלתם לא תגעו שכוונת הכתוב לומר בישראל ולא להטמא ומהות על הרשעה אללם באפמא נבילה, ואין הרשעה היא מהשפס לכהים שאין הרעור מרשע עליהם, והם כן נשחרו באיסור טומאה ח"ל בגבלה, עם היות שלא מנינו מה טומאתם אזהרה מפורשת וזלתי במה. ואולם מראות נללאתי על הרבא"ע כי לבו הלך בזה מן ההפך אל ההפך חממרו. ובגבלתם לא תגעו, והכתוב לא הזכיר הגוע שיעמא עד הערב רק מדברי קבלה ידענו זה, והנה הגוע בזדון יש לו מלקוח כי הוא עבר על לא תעשה, ע"כ. הראה עצמו שחללה חרד על הקבלה והא"כ בעט בה ויא. והלילה הילל שחללה פגם בזה בהר הנהא על שפתיהם על ביזור דבתי, רגע בלתי להשליך בי ההם הלז ידע פטר דבר וכאילו יתבאר הכתוב אלאו ראוי היה לכה שנגבלתם לא תגעו אלא

רבים ירועים ומפורסמים, ורב "מה (נ"ל מהם) שהם תלויים במעמד השכינה, וכבר חסרנו אותה, ומה שאצלנו היום מאיסור שכיבת הגדה והיולדת אינו מפני הפומאחה אבל היא מצוה נרידא מאת הבורא, וכן מה שאצלנו מהרחקת האכילה עמה ולהשמר מקורבתה, אין זה כי אם מניעות וסינות שלא יתגלגל (נ"ל הענין) לשכב עמה, אבל

קול יתורה

אוצר נחמד

ברברים רבים ירועים ומפורסמים. והם מיני הטומאות המוכרות כמובן. ועם כיוון שדבר ירוע שאין הכרח מזהר רק על עומאחה מת בלבד וכמוכר כרמ"ס פנ"ו מהל' עומאחה ארלוין, סייעו לענין שיבא חיוב מלקוח וגם לענין שיבא אסור אף בזמן סוף, משא"כ בזמן הבית אע"פ שאין הכרח לזה על שאר עומאות עכ"ל איכרא איבא מפני שהוא מוכן לעבודת תמיד ולאכול קדשים חזיר, והרי אילו לא נשתה וין אמרו בענינים (דף י"ז) ארשי במער מוזרין לשתות וין גלילות אלג לא בזימם שמה חכד עטוריה על ארשי בית אב ויכייני להם, ופייעא שאסור שיטמא הכהן אה עלמו בזמן הבית, והרמב"ם ב"ט פ"ז מהל' עומאחה ארלוין כתב וז"ל. מותר לארשי ליגע בכל הטומאות, שהרי הוסיף הכתוב אה בני אהרן ואלו הוסיף מהטעמה במה מכלל שכל העם מוזרין ושאף כהנים וזוירים מותרים להטעמא בשאר טומאות חוץ מטמא חת. והכל מוזרין להיות עטורים בגרל מפני שהם טומאת חוץ מטמא חת. והכל מוזרין קדשים, וזה שאמר הכתוב ויכנלם לא תגעו בגרל (ויבא מנמלה דראש השנה דף ע"ז) ולא נטמא אינו לוק, עכ"ל. ובמשמעות לשון שיש איכור דאורייתא אף לישראל במשמעות עלמו בגרל רק שאריו לוק, ובמ"ס בעל מנחה לוק, והסבר מובאר שכן הידן ככהנים בכל ימות השנה, והסיבה שלא הוסיף הרמב"ם דין זה כהנים, והדרכה במשמעות לשון שאף כהנים מוזרין להטעמא בשאר עומאות וימות השנה בשאר עומאות חוץ ממח, ואין הדבר כן. וכמו שהוא במשמעות לשון הפסד כאמרו שאסור על בנינו לנגוע בדברים רבים, דהיינו כל הטומאות, ומקרא מלא בלבוש ויפאלי עבודת לשימות ב"ה לעבר ויפאלי אה כל טומאה אבר מאלו כהיכל ב"ה להצר בית ב' ויקבלו הלוים להפאלי להלך קרון הולם (ד"ס ב' ל"ט), ויפ"ס"ג נמנה דשיוריין (דף ק"ה) שפויאלו עבודה אלינים וקרקובותיה סקן משתאין באל, ויקבלו הלוים להפאלי משם לגלל קרון, אהל כהנים אחרים לא מיתפאלי אע"פ שיש זריזים לארשיהם, הריהו, אלו ויפאלי מן הכיכל (לפי שאין זו נכנס להכיכל), ואלו משם וחוץ, לויס הוא דמיתפאלי ואלו כהנים עכ"ל רש"י ז"ל. והנה יש"ל מעמא כהנה שאלמר חרס כהנה וזכר בירא פ' ל' עיקבא, והתקבוצות ממנה כהנה נזכר בחולין (דף י"א). ומ"ס רש"י שמתפאלי באלו כינוי לשימת ר"י בן יחיאל בחולין שם ולא קיי"ל כווייה, וכ"ס הרמב"ם ב"ט פ' מבלות אבות הטומאה דע"ו מטמא כהנה והתקבוצות כהנה. הכי מובאר שלא הוסיף להכניס לשימת אפי

פסויני אוסר זה עליכם זולתי בזמן שהיה בו מוממים בירושלים לאכול קדשים בגרל שאלו ראו לכם להזהר על כל פנים, וזאת המורה שהיה בכהנים תמיד כמו שזכרנו: ורב מה (נ"ל מהם) שהם תלויים במעמד השכינה. הודיענו כי רוב הדברים שבעל הקדושה ראו להזהר מנגיעתם הכי הם תלויים במעמד השכינה, והוא שער ה' זיון קדוש ישראל, כי הם מקדשי ה' וקדושי ה' אשר מפני זה לא היו יעלוין לגלל מרגעוים כלל בירושלים עיר הקודש, להיות דרכם לנקר בשלפמות ולהפאלי משם שריים וזולתם מן הממאזים, וכמו ששינו בבבא קמא פרק מרובה אין מנדלים הרגעוים וירושלים מפני הקודש. וכל זה להיות העבדות והקדושה מלוייהם שם לרוב, שכמוהו לא הוסיף בשאר המקומות עם המלך עם הדומות אליו. וכן אזהרה כהן עומאחה מה טיהגת בכל מקום ובכל זמן, וזהו שכן באלמו ורב מן שם וכו'. ואם ירצה במעמד השכינה בזמן היות השכינה שורה בישראל, שאלו היה עיקר העומאות, עם היות שפומחה עומאחה הכהן כמה טיהגת בכל זמן כאמור: ומה שאצלנו היום מנדלים הרגעוים וירושלים מפני הקודש. וזהו שזכרנו היה אסור זה גם מפני הפומאחה, ואם ראו שיהבאר על המאקדים ככהן אשר הקדשים איכוריה לנגוע בדברים בעומאחה מלך קדושה וירושלים נגייעתם כאמור. ואפשר שלא יזון באלמו מה שאללנו היום, לדקדק ממנו שבזמן השכינה היה בליכור דהה משום עומאחה, רק נעשה כאמור הדברים אשר נשארנו אללנו נאסרים ונרלוין כעין עומאחה און ענינם משום עומאחה וכו'. מהרחקת האבילה עמה. כמו ששינו פ"ק דשבת לא יכלו עבד שם הנהגה מפני הנהג עבירה, ועשו משפטם שיהי' ביני אדם שמתירם או אה זה שנאמר עליהם לאכלו יחד על שלחן אחד או בשר זה נגינה בלתי אה שמו דבר מסתק ביייהם להיכרה בעלמא: ולהשמר מקורבתה. דהיינו איהתה פרקא קמא דשבת בשלה שמה

בשאר עומאות שאין של מה: ורוב מה שהם תלויים במעמד השכינה. לומר רוב הטומאות איין אסוריהם לכן רק בזמן כהן כעמד השכינה, שהיו בית המקדש קיים, ואלא בזמן סוף לא נאסרו כהכתיב מליגע בשום עומאה נזכר טומאה פחה. מאחר שכבר חסרנו בעוטותיו זה. ואלו אלינים שרי הדוקים, נכערו חכמי יונתני הקדושים אשר עודם מחייקים בעומאחותיהם והסירים מליגע בשום עומאה, ובמלך שכן ראו לפי דעהם שאינם מאמינים הקבלה, והסויה אחרים כהכתיב טומאות מפרסם לא תאללו וכנלם לא תגעו, אהל חז"ל דרשו זה על עומאה בגרל (בר"ס דף י"א) שאמרו חיוב ארש לעטר אה עלמו בגרל. ומה יענו העניים האומללים האלה, הלא בע"כ יאמרו שכל ישראל מוזהרים שלא יגעו בשום עומאה לעולם (וכבר נכלל בזה אחד מהפסוקי התורה המפורסמים, ואלו תלמיד טועה תבד בשום שטעננו בגלל חיוב מלקוח), ולפי האמת אהכל הכהן אינו אסור בשום עומאה אה, אבל היא מצוה נרידא. כלומר אינו הלוי בעצם הטומאה רק מזהו בלבד, והטומאה בזה אינה רק שם מושאל לא עיקר הטעם: מהרחקת האבילה עמה. עם היות קניניה אה: ולהשמר מקורבתה. ליגע בה, ופויאלו לארשיהם דבר מידו ליד אהרן כשיבא דהה אסור כהנה כשי"ע וי"ד ב' ק"ה משום שמה יגע בה, לא מפני שלא יעו נגייעתה רק משום כהן כשיבא: לשכב עמה. ולכן

אבל חובות המזומאה בטלו ממנו מפני שאנו בהוצה לארץ (כ"א אויר טמא). וכל שכן מה שאנו משתמשין בו מהקברות וההשקצים (כ"א והשרצים) והמצורעים והזבים והמתים וזולת זה. וכן אסורה עלינו הנבלה ולא מפני שומאתה אבל מצוה גרידא באיסור

אוצר נחמד

קול יהודה

שמך בעלה כנתי ימינו, וחליכו שאל את פיה בימי כדוחך מהו אלך, והשיבתי חס ושלוס חלימי באצבע קטנה לא נענ בי וכו'. עוד שם דרשין אשת רעה לא עמא ולא אשה נדה לא קרב, מה אשת רעה הוא כנדה והיא כנדה אסור אף אשה נדה אסורה לישן עם בעלה במטה אחת חלימי הוא כנדה והיא כנדה: בהוצה לארץ וכו'. אין להבין מזה שפומאה וטערה נהגם בלרץ ישראל היום, שברי הוא עגמו הלא חסרון זה כהנדרד שהשינה בלחמו למעלה וכבר חסרנו לוהה, ומכרנו לו לא ויכל להמנו גם בלחמנו הקודש, רק ענינו אלני ע"ד בלא גויס כנחלקך עמא את היכל קדשך וכו', כי אמנם נפלו מדרגת הקדושה להטאה עמנו. ואפשר שחלה זה בלרץ העמים אשר שם רוב גלוהמו ויחמלו שם שני מיני הטומאות, האחד עממי והאחר מקרי מההממשות הקברות וכו' כמזכר כדבריו, אמנם כח"י לא המלא רק המקרי מ"א אין הפרס ביניהם כבעול הונת הפומאה מסעמו הנוכר. ואפשר עוד שאמר זה כנגד הקראים שחף גם זאת כהיותם בלרץ העמים ונהגים היו להקדש את הפומאה אשר לא כדת. או רצה להורות שמלבד העסק הנוכר יש לנו טעם אחר לבעול הונת הפומאה ממנו היום, שהרי נפוצים אנו בלרץ העמים ואין נאח מידי דופי טומאתנו אף כי נכנס בנהר ונכנס לנו בזרות, וכל שכן ברוב מיני הטומאות הפוגעות ואחזקתו חמיד שחף גם זאת לא היינו בלרץ העמים היה מביא ההכרח להכיל עממנו יוס יוס לפי רוב הטומאות המזדמנות בכל רגע, ולא קן צעת הלהתסם כי היו שם פקידים לנהר את הארץ, וכמה מעלות טובות למקום על עטרה הקודש לכל חנוף רגלם בעומאות, כאזהרתם אגמלים מרגעונים ציטפוליס מפני הקדשים, ולא כהניס בח"י מפני הפקירות, ובלתי הקברות המזכר לרקא קמח דמועין קתון על אמרו ועמא עמא יקרא טומאה קוראה לו ואמרה לו פרוס, וזולת אלה. ואין להבין מדבריו כי בזמן בית שני שלא היה שם שכינה לא היה דין טומאה ונהג, שהרי היה שם בית המקדש וקרבנות, ואין לומר כי טומאה וטערה נהגים שמה, אלא שיש לנו ספק כי עם היוה השכינה הגלילה נעדרת מהם כבר היו שם יעולות ממנה, כי בלשר אמרנו כו' ל"ש שהלרון היה גנו ש ובמקומו העמידו טכונה וכו' כמבואר שמה, קן היו שם מדמומי שניה, בלופני כי כנתינות מחולפות יבוליס אנו לומר שהיה שם ארון ושכינה ושלא היה שם שום אהד מהם. ואין לא נכפיש צוה אם אף גם זאת כהיותם בלרץ חויביהם השכינה הנסחרת הרוחנית היא עם כל ישראל אחריה וכו' כמו שזכר

אם אינה אשתו חלימי היא נדה מותר להשיע דבר לידה, כונר ככ"ע אכן העור כו' כ"א ס"ה בהנה"ס: מפני שאנו בהוצה לארץ. וכבר מודע שאין דין תרומה ונהג מן התורה רק בשני הכני כיון שלא כנתי כח"א הרמב"ם כניס הלכות התרומה. ומאחר שאין אינה תרומה כח"א בעלו דתי טומאה נגמרי, ורק כח"א עדיין לריקן לפס משום אינה תרומה. ומ"ס נלא אורד טמא, הוא טעות, שהרי זה רק דין רבנן מה שאמר הולס לארץ עממא: מה שאנו משתמשין בו מהקברות וכו'. ר"ל אהמו כח"א כע"כ מוגעים במחוס ובהקברות ומתעמלים מהם, וא"א להורג שלא ימותו בלתי אהמו כיון שאל עממלי כח"א, וכן אם יגע אחד מהאמו כמת או כקבר או נכנס בחלל המת בוד לא יוכל לטיטר משני שאין לו אהד תחלל, וכן א"א להורג מנגיעת שטרליס והמזורעים והזבים, שאין אהמו מכירים אותם. ובאמת שיש צוה מקום עיון, שהרי כביאור פסק הרמב"ם שו"א הלכה ו' שטערת המזורע בלפנים ותגלה רלשונו ושניס נהגם כפני ביתו ושלא כפני ביתו בלרץ וכוון לארץ, א"פ"ס חלימי יכול להקריב קרבנותיו על שכינה בית המקדש, כי פטרית המזורע מלוה כפני עמלה והבלאת קרבנותיו מלוה כפני עמלה, ואם עובר על הפסדה ולא עשהה היה לו בעל מ"ע, וכ"כ הא"ח כ"כ החיזק מלוה ק"ט, ואחמו לא כפמעו לו מעלס ולא ראונו מי שכתב בשם הנודר כיצוה דין זה של מזורע וטהרות בזמן הזה ואפילו כח"א. ואולם זה אין להקשות מאחר שאין בזמנו דתי טומאה מה מלוה שייך עומאמא וטערה שלו כח"א, דאין לומר לענין משבתות אוחו מן לחומה, הלא אינו לרין שלוח רק מעיירות המוקפות חומה כח"א בלנד כונר כמשמש פ"ק דבלים וכו' הרמב"ם פ"י מהל' נרעת הלכה ו', וא"כ כח"א מה וטעלת עטרהו. דזה אינו קיפול שהרי המזורע חויי כדברים ופרימה ועוטה על שם והוא מלוה עשה, כמ"ס הרמב"ם פ"י מהל' נרעת הלכה ו', וכן אסור כחשמים המעט עכ"פ עימי הפור כונר כרמב"ם שו"א הלכות הנוכרות, וא"כ למח ענו ואת המלוה בזמן הזה, וכונרא ג"כ מדברי המחנ שאין עטרה מזורעים ביטנו. והנראה לי לישב צוה שחול מנתי שאין הכניסו בזמן הזה ומחוקס להסויה כן צעויל רבניו, כנון לאכול התרומה דרבניו, ואין בזמן הזה כן עימות חלימי תרומה דלורייהא, וכמ"ס הרמב"ם שו"א מהל' ביולות אסורות והוא מנגמרא קידושין (דף ס"ט), ומאחר שאין הטומאה והטערה תלויה רק בכסן דוקא כונר כמשמש פ"ב דנענים ששכסן לרין שאמר עסור לו עמא, וא"כ בזמן הזה שאין לנו כסן ודאי א"א שיראה הנענים. ואין להביי דמ"א מאחר שחלוק מחיזקן לכניסו בזמן הזה כנחוקס הסויה להחמיר, א"כ יולו הנענים ויכא המזורע אסור כחשמים הנעט. דזה לא יתכן שהרי הכסן לרין שיגלה כל שערו פאה רלשו וקנו. מפני שבעשה על מלחמת מזורע דוחה לא חמסא כונר כריס כימות, ואכ הניח שתי עטרות לא עבה כלום, וכמ"ס הרמב"ם פ"א הלכה ג' מלכותו שרית, וכיון שאין כסן ודאי בזמנו שיהך יגלה אוחו ויעטר לופין דהשחתת פאה רלשו וקנו מספק. ומעשה ודאי שזה שאמר הרמב"ם שדין מזורע טהר בלרץ

בהיותה הכפר כיומן כ"ג, אלא ודאי לריכיס אנו להלק בין שכינה בית רלפון לשיכית צוה שני כמאור. או

באיסור הנבלה, ותנאי הטומאה תוספת, ולולא שאמרו עזרא תקן טבילה לבעלי קריין, לא היינו חייבין בה חובת התורה אך חיוב טהרה ונקיות. ואם הם מקבלים אותה על עצמם לענין הנקיות אין ננאי בזה מבלתי שיקבלוה לתורה, ואם לא כבר הם מתחכמים במכילות מהם ומשנים התורה וגורמים למינות, רוצה לומר חלק הדעות

אוצר נחמד

קול יהודה

נאמר לפי ביאורנו המוזכר ראשונה כי אין הכונה לומר היתה הלויים בהמלא השביטה, רק אמר במעמד השבועה שהוא ירושלים ונכלל בו גם הבית השני. ומה שאמר וכבר הסרת אותה רוצה לומר שלא נטל עוד לקרותו מעמד השבועה הואיל וחבר הבית והעמלה הארץ ביד הכותים על פי אחד מן הביאורים שנשאלו על דבריו. וכן העירומים כי בלמרו ובר מה שהם המינים במעמד השבועה וכו', הוסיף עלמו מידי השד שאל ענין ומדבריו שדין עומלת כן כמה כבר נכלל בהעדר השבועה, הלילה לו שכרי דינו קיים בכל מקום ובכל זמן, ואין בו ספק רק לענין המלקות אשר הכה הכה"ג בהלכות עומלה מת עשין ר"ל"א בשם רבינו יעקב כי בזמנו זה הכהן הממלא בבית הקברות אינו לוקה והביא ראיה לדבריו, ועיקר עממו כי בזמן הזה אינו מרכה עליו עומלה כיון שמי הטלח אין עומלה. ועם היות עומלת מת בכהנים ונחנה בכל זמן כלאחר אין זה רק המלאה גירדה שלא יוכלו לעמה עולם בעומלה זו ובהלכה, אך לכהנה עומלה אכרה בעליה לנגוע בדברים של קודש, כי אותה אהמו המקשים כפי מה שהקדם מנדרה כל עמה שבאה כנגד הקדושה השני כאלוהי, והתעוררה על אחד מהם שהיא הנהיגה השבועה כשמו: ונתנאי הטומאה תוספת כי איסור נבלה לאחד ועומלת נבלה לאחד: ולולא שאמרו עזרא תקן טבילה לבעלי קריין. הלא היה מעמד הקהוה שהקן עזרא פרק מרובש (דף ע"ב). והקשו בגמרא דלורייחא הוא דכתיב ואיש כי הלא ממנו ש"ז וגו', ותיירו דלורייחא להרומה וקדשים אחת הוא הקן אפילו לד"ה: לא היינו חייבים וכו'. אבל אחר הקהוה הובט הורה הוא עליו מה שאהרריו יב"י לפיכך וכו' וכמו שנתבאר שיומן ל"ע ומ"א. אמנם סבב הר"ן שיקראו המזכר להדליף נהג עומלת כר' יהודה בן בתירה דאין דברי הורה מקבלים עומלה, ומאוס שלא פסקו תקנה עזרא ברוב ישראל והעבלה כדלמריין בשמן בפרק אין מעמידין, ע"כ. והלא היה חובה על ספר משנה הורה להרמב"ם בסוף הלכות קריאת שמע ובפרק ד' מהלכות פסלה. או רצה בלמרו לא היינו חייבין בה חובת הורה, כי לולא תקנה עזרא לא היה מזד התורה שום הובה עליו טבילה זו. אף לא הוון בה שאלה תקנהו נעשה מזהו כי בשל הורה מה שאהרר לא מסור: אך חיוב טהרה ונקיות. שהיינו ראוים לטבילה זו על דל נקיות הגוף וטהרה מלבדן, לא על דל ההקדש מעומלה. וכבר אמרו ז"ל פרק מי שמחה (דף כ"ב) כי טעם הקנה זו כפי שלא יהיו תלמידי חכמים מניחים חלל כזויהם כתרנגולים, והוא עלמו חיוב פירה ונקיות שזכר נכחן: ואם הם מקבלים אותה וכו'. הכונה לומר שאל הקראים מקבלים הטבילה כתרנגולים על דל הנקיות רק להשפיע

נאמן ובח"ל נטי הבית ובלא נטי הבית, והוא ע"ס חותם הכהים ס' מעורע כמעשה דר"ע ששייר מעורע כחון לארץ, ובחוספתא דנגשם אמרו לעסרו או לעמלו בח"ל, היינו דוקא בזמן שהיו עדיין הכהים מיוחסים שהיו עדים שמשו לבנותיו ע"כ המונח כנזכר בכ"כ פ"ב דכתובות, משא"כ בזמן היום. והקדמוס מן הראש"י ז"ל שפסח דכריו ואמר שראוין הנעשים בכל זמן, ושבו לבטוח מלבון הרמב"ם כשכתב בל"ח ובח"ל נטי הבית וכו', ולא אמר בכל זמן דבזמן הזה ודאי בל"ח ראוין לתדובר. ואין לומר א"כ כמפורש להם לאו ראוין הנעשים בזמן היום, כלה אין דמיה לאו דהשפ"א. והיום כבר אמרו דאין שייכות הטכרה הולת ולא יזכר שום מלוא בה בזמן הזה לענין טהרה עמאל בל"ח כאלו דינו עומלה וטהרה, אלא לא לענין טהרה ופוסד וטעם על שם ואכור כחשמים מטעם, וכבר נודע שהמזרעה אינה טורפת ופורמת ואינה טועה על שם מנזכר רמב"ם ס"ו מה"ל אלו הבלה"ו וכן מוקדח בשכמים מטעם, כבירותה (דף ה') והרמב"ם ס"ו מה"ל א' וכבר ידענו מהסנין שאלחנו זו. ובגדיל אין חובת דבריה החבר, שהרי העיקר אללנו שהסנין דוקא מעמל אלא המזרעה כנזכר בס"ד דנגשים ובמ"ק (דף י'), ומחלל בזמנו כזה אין כן עוקק לעמלו אין כחן עומלה נכל. ואין מדיני רש"י פ' בבע"ב נעמלו א"ל לא הכי כמת, ממשע שאף זה אין כן עמלה אלא המזרעה ע"כ הטומאה הלא עליו, והוא נגד הנזכר במ"ק בגמרא דשם מנזכר דלא הכין שוקק א"ש שהוא עמל דאי אין כחן עומלה, ונ"ע. ואין חובת מוקדש של דברים אלו: ולולא שאמרו עזרא תקן וכו'. כפי מי שמחה אמרו שערול. תקן טהרה בעל קרי אמרו בדברי הורה, כדי שלא יהיו הלמדי חכמים מניחים חלל כזויהם כתרנגולים. ומה אילו היו חיוב פבילה על כל העמלים כמו שאומרים הקראים לא היה נזיר עזרא לתקנה, שודאי כל טעם קרי היה נזיר שיעבול לעומלתו גירדה, כמ"ס ואיש כי טעם ממנו שכנה זרע ורחק במים את כל כשרו ועמל עד הערב (ויקרא ע"ז): חובת התורה. שבלמרו שכל עמל נזיר עבילס אפילו אינו אובל טהרה וקדשים: אך חיוב טהרה. אין חל"ל נקיות מביאה לירי טכרה, טכרה מביאה לירי ויאלה וכו': ואם הם. ר"ל הקראים: מבלתי שיקבלוה. ר"ל נתנאי שלא יקבלוה לתורה: ואם לאו. ר"ל אלל הם מקבלים זה הורה וואומרים שכל המלוא דבר הורה טהרה כל טעם עובל לעומלתו אפילו אינו נכנס למקדש ואוכל קדשים, כאשר הם קוברים חלמה: כי כבר הם מתחכמים ומסבירות. כאשר לנו ולא נדעה ויכינו על זה: ומשנים התורה. טעמים שניים נגד המזרעה תורה: וגורמים למינות. שום הבה

ההורה

הורה דמריין מ"א

הדעות, אשר הוא שרש הפסדת האומה ויציאתה מתורה אחת ומשפט אחד, כי כל אשר נקל בו אנחנו על עצמנו מהשתמש בשבתות בבתינו בעירוב, ואם נראה דבר שאינו נאה, ויקל אצל מה שתסבב דעתם מהמחלוקת והכפרנות עד שיהיה בבית אחד עשרה אנשים בעשר דעות. ואם לא יהיו המצות אצלנו קשורות בנבולים שלא יעברום, לא היה מובטח מהכנס בה מה שאין ממנה, ויוצא ממנה קצת מה שיש בה, בעבור שהוא לוקה בהקטו ומעמו. ויקל בעיני הקראים הנאת ע"ה סכסוף וזהב וקטורת ויין, ועל האמת המועדו זה טוב, ויקשה בעיני שיהנה מהחזיר אפילו ברפואה, ועל האמת הוא מהעבירות הקלות, חייב בהם מלכות. וכן יקל על הנזיר אכילת הצמוקים והענבים יותר מהשכרות משכר הרבש או שכר התפוחים

קול יהודה

אוצר נחמד

הטורה יביטו לרחוק עומאה וסכרה, כבר נפלו ברשת ההתחממות מסבלות שבהם וכו': כי כל אשר נקל בו וכו'. זכר זה לעיני הטומאה שאנחנו מקילים בה בזמנו, ולפי הגרסה היו הקראים מהמירוס בעיניה כמו שזכרנו, ובכן יראו עצמם משתדלים במצות הטורה יותר ממנו, על כן אמר כי לא לרצון יהיה להם מה שיחמירו בזה וכסיואל ולא ייוהם להם למעלה ולשבת, כי להיות כך מדרך הקשה וסכרית לא מן הקבלים הנלמדים, ובכן חזרנו למחלוקת כמו שקדם סימן ל"ו ול"ח, הרי הם אורסים כל נבוליהם האמונה בהרבות מהלקומם וכדי ציון וקפץ. וגם יקשה בעיניהם שיחמירו פעם ופעם יקלו, כי דרכם השך והלקולקול והם הכרח לבקו ולבקו לא ידעו כמה יעשו. ובכן יכור גלם מעליהם כמה שהיה המלך מיהם להם השתדלות בעבודה ויהי מהכריסים. ולקח לו לרמיון עיני העירוב שאנחנו מערבים בו הרשויות, והקראים אינם מודים שחירות עירוב, וכמו שזכר החכם הרב ברעורה שפירוש יעקובין ס' הדר במשנה ב', והרי הם כלל מה ששינוי עם הדר עם הכרימי בחזר או עם מי שאינו מורה עירוב כו'. ואמר שעם היוהה נראים קולא היחרא והכרעושה בעבודה המצות להיות דבר בלתי נאה ומקומו, הנה זה הוא נקל מלד ולחיי נהשב להחשלותו בעבודה האלהים בערך אל המחלוקת והמיעוט המשובב מההתחממות במצות, כי היא מקרא אשמה רבה משתחכם בהם מוס, כי אמנם הלך לבס עמה יאמרו, כי כרובם כי תהאו בחלוק הדעות וכמו שקדם סימן ל"ח. ומקלן מודעא דכתי לבורח השתדלותם הנראה בעבודה. ועסוע נא וראה כי טוב טעם מלימותו הנותן ועומד על העירוב שלנו המעריב ומדבק רשויות שטוח, ועל ההתחממות שלהם מהספיד בין הדברים: קשורות בנבולים שלא יעברום. הם משפטי דרך אשר חקקו קדמוניו ז"ל ע"ה הקבלה על הגבלת המצות בכל המצוים איש על מקומו הראוי לקולא ולהוראת משקק דתו, ובכן היינו נבולות המצות

ספקא את שני הכוזרי נאמרו סימן כ"ב מזה המאמר שראש ספקאליס יותר משתדלים מהכריסים, שר"ל שמתמירוס יותר כחלוש ענינים, שאלו זו השתדלות אבל גם למיעוט: חלוק הדעות. שכל אחד פונה אחר שרירות לבו וזונה לו דעם אחרת, מאחר שאין להם קבלה קבועה אשר אליה יטו באמונה: הפסדת האומה. אשר בה כהר"ה מכל העמים: כי כל אשר נקל בו אנחנו וכו'. לא כמו שעלה על דעת הכוזרי שאנחנו המקילים נגד דברי הטורה, כמו ששמוש בשבתות מניח לבית ברשות סיחיד, והקראים יודעים לעלמם לא יא' איש ממקומו כשנינו ושאלו האדם נאמן גלגל ממקומו ר"ל מניחו בשבת, ושפירא לטלטל דבר מניח לבית, ואנחנו סוכרים ע"ה קבלתנו שאין הכוונ הוא אמור רק על הנאה מרשות סיחיד לרבות הכריס אבל מרה"י לר"ה אין טוב איסור טורה, ורק מדרבני טוח אלאנו ענין הנתח מעירוב כתיים ושבוטאות: ואם נראה דבר שאינו נאה. אפילו לו יהי כדבריו שחמשוב שאנחנו הם המקילים בזה והם השתדלים: ויקל אצל מה שחמסב וכו'. כלומר דבר זה נקל מאד נגד הדבר הרע שיואל מדעתם כמה שם נכריים דעות הטורה ותלוקתם, מלך אחד כוזרים, ומלך השני מוכיבים שלא יעברום. בבבוליים שלא יעברום. קן להקל כן להחמיר לכל מלוא גבול ידוע בקבלה: מהכנס בה מה שאין ממונה. ולפסיד מן המצוה הם שיש בה ודינים: בעבור שהוא לוקה בתקשו ומעמו. מאחר שהוא לוקה נלמנו דרך הנראה לו בסדרתו ועיונו ושיגותו מי יבין: ויקל בעיני הקראים האמת ע"ה. וזה ורלא השתדלותם. הרי הם מעירים להשתמש כספק וזכר הגל משפילי האלינים וקדוים, ושחיים יין נכיסים: ועל האמת המות מבלעדי זה טוב. ר"ל אפילו אם ימות ולא יהיה מלאילים טוב משאילו יתם מסס וקיים נשאו, וכמ"ש תנז"ל כלל מהרשפין חוץ מעלי אשתי: ויקשה בעיניו שהנהגה מהחזיר אפילו ברפואה. זכרי כמה יתבאר כשנעון בתמכון לבב, בשחירו הנאה אלינים אפילו נחלאונו, ויאסרו הנאה החזיר אפילו ברפואה, והחזיר צחאיור לאו ואלו כספקלה בחמורה בשמיות כ"ד, גלואה תקרא השתדלות ומשפט דק: וכן יקל על הנזיר אכילת הצמוקים והענבים וכו'. וכן יקלו שאכל הנזיר צמוקים

לכל יאלו מגדרים החוזה, ולולא לו לא היה הדבר מובטח מהכנס בחורה ומחורות יתרוה אשר לא תכלל אורביות, ויהיה יולא ממנה קצת מה שיש מהחובות ומלאיל קולא בתקום שיהיה זו רלוי להחמיר, ויקשה מה הפסד טורה כהיותה בלתי שומרת המונחה, וכמו שיהבאר עוד בהמשך דבריו עד סוף הפסקא: המות מבלעדי זה טוב. ע"ה (קבלה ו') טוב ממנו נכפי, כי ידבק בידו מן המרס ויהי הרס כמוהו. או שכיין לזו"ל בכל מהרשפין מן העני אשרי: הוא מעבירות הקלות וכו'. אמר זה על אכילתו לא על הנאה ברפואה: וכן יקל על הנזיר

התפוחים, והאמת הפך זה, כי האיסור אינו אלא במה שיצא מהגפן בלבד, ואין
הכונה איסור השכרות כאשר יעלה במחשבה, אבל האלהים יודע ונביאיו וכוהניו.
ולא יתכן להחזיק בסכלים אנשי הקבלה או "הסוברים" (כ"ל אנשי הסברא) בזה,
כי מלת שבר לאנשי הסכרה גלויה וידועה, ויקבלו שיוון ושבר האמור בניזור איננו
כי אם שבעים היין. ולמצות גבולים מדוקדקים עליהם בחכמה, ואם לא יראו
במעשים

אוצר נחמד

קול יהודה

למוקים ועניים, כי בעבור שהקדשים אומרים כי הניזר אכור
בכל משק המסך אשילו חינו יין, ומתחמקים מדעתם לדרוש
טעם איסור הניזר ציון ושבר שהוא משום שלא ישתכר המזר
בשחיתו, ואם כן כל המשקים המסורים שיון ליון. ואם זאת
היתה הכוונה ודאי אשכילת הלמוקים ששם עניים יבשים
ועניים לחים מותרים לניזר, שאין כאן דררא דשכרות, והם
אשכילו הוכו כמותרים ולא ראו מקרא מלא ועניים לחים יבשים
לא אשכילו, וכן המתמזר דבר המסך שלא כדו ונענו דבר
האכור בדין תורה: כאשר יעלה במחשבה. לנו שרואה
לשפוט עניני המצות כפי אשר תמסכהו דעתו, ודאי שידמה
לומר כי מטעם שכרות אכרה הכוונה לניזר יין ושבר, והוא
שכר דגש או הפחית: אבל האלהים יודע ונביאיו
וכוהניו. ר"ל מוכחתי האמת. ר"ל אין עמיני המצות בניזר
על שכר בני אדם, אבל הם מסור אלוים שאין בנה אלוים
להגיע אלוים אם לא מטעם אלוהי או ע"י נביא: ולא יתכן
להחזיק בסכלים אנשי הקבלה. שנאמר שלא ידעו לשרש
מלת שכר: או הסוברים בזה. לומר המשפטים כפי כי
שכר הנאמר בניזר אינו רק דוקא יין, אשכילו לא ידעו שירוש
המצה ששם שכר נאמר על כל דבר המסך: כי מלת שבר
לאנשי הסברא גלויה וידועה. לומר לא יתכן שיהיה
לאנשי הקבלה ששם שכרות, מאחר שכל בעל כבוד יודע
שכר הוא שירוש שכר גלוי לכל, רק בניזר ודאי שלא נאמר רק
על היין, אשכילו היה בטעון כן למע אכרה הסורס עניים לחים
ויבשים, וע"כ לאו מטעם שכרות אכרה הסורס, ויוני שכן
ודאי שאנו צריכים לקבל שירוש שכר לאמור בניזר: ויקבלו
שיוון ושבר האמור בניזר וכו'. שהנה ציון ושבר אל תשר
הנאמר ככהניס שכר שירוש ג"כ על כל שכר הנאמר פ' אמרו
לו, וכן עסק הרמב"ם בפ"א מה"ל בנתיב המקדש שסכתה שחיה
מחלר משקים המסורים וענד עבודה לוקה, ורק השכר היתמר
בניזר קבלו שאין זה רק היולא מן מערבות גוים: ובפ"א
הרמב"ם בפ"א מהלכות נזירות הלכה א': ולמצות גבולים.
מדוקדקים. כל מצוה יש לה גבול מדוקדק חק ולא יעבור
ציון לסקך ציון להחמיר, כפי אשר גורס המנהג הפלסטי ולא
שכרות אנושיות: ואם לא יראו במעשים גאים. א"כ
שלי

וכו'. וראה שהוא חומר אלוים בשכר מנמוקין וכו',
שהשם שיעקר המניעה הוא ענין השכרות, ושאר
הדברים נכסלו אלו, כי על כן התבטל הכתוב מיון
ושבר יזיר: אבל האלהים יודע ונביאיו וכו'.
ר"ל אין יש טעם אלוים במקום הזה והלכתי לא ידעתי
רק סוד ה' ליראיו: כי האיסור אינו אלא במה
שיצא מהגפן וכו'. כמו שטינו במסכת מיר (רי"פ פ'
ו') שלמה מינין אכורין למיר, הסומאה וההגללה
והיולא כל הגפן. ודין זה מוכרח אלו הכל, הלא הוא
כהוב להרמב"ם בה"ל שירוש פ"א ולמח"צ עשין ר"ב.
אמנם בשכר דכהן נהלקו רבי יהודה ורבי אלעזר
בזורה כהניס וכפ' אמרו לו, כי שם נאמר ר' יהודה
ואמר יין הלא הוא חק לי אלא יין מינין לרבות כל
המשכרים, ה"ל ושבר, א"ל למע נאמר יין, לומר אך
על היין בניזיה ועל שאר המשכרים בזהרה, רבי
אלעזר ואמר יין ושבר אל תשר אל תשחהו כדרך
שכרותו הא אם הפסוקי בו או נהן לחוכו מים כל שהוא
ספור. וכזה סמ"ג לחיון ש' ובפ' בתרא דיומא ובניזר
פ"ק ובצמה מקומות ואמר אל דבילה קטילות ושהה
דגש והלב ונכנס למקדש חייב, ומעמידה כר' יהודה
זופסך רב בשכר אמרו לו כר' אלעזר, ע"כ. והש"י
פ' שמיני כהב יין ושבר יין דרך שכרותו, כר' אלעזר
דפסק רב פוסק. והכח שם הרמב"ן כי דעה הרב
ללמוד שכר מן המזר ושכן הדבר לפי דעתו. אבל
הרמב"ם פסק בה"ל נזירות פ"א כר' יהודה שעל שאר
המשכרים בזהרה, וראה שדעתו בומחה על הסוגיות
המסוכות להחלין חליביות וגם שם על לבו לסקכו על רב.
אולם הרמב"ם רובן ציון המפתחים במה שכתב פ' שפא
וח"ל, על דעה המעתיקים ששכר גדול מהחירות,
ואחרים אמרו שכר משש כל דבר שישתכר האדם
ממנו, ע"כ: ולא יתכן להחזיק וכו'. כי בלי ספק
יודעים היו הרמב"ם מלע ששכר המפורסמת היא כוללה

ג"כ שכר הדגש והתעוררים. וכמו כן אין לנו להחזיק בסכלים הסוברים, ר"ל הקדשים אשפי הסכרה (וכן הוא
במסכתא אחרת), כי אמנם הורחא ההלה כוללה כל דבר משכר דעבדיהם. ח"ל כי מלת שבר לאנשי
הסברא גלויה וידועה, אלא שאנשי הקבלה ישתכו על קבלתם כי שכר זה הנאמר בניזר ענינו בשכרם
היין הראוי לשכר כמו שזכרנו. ומה שאמר למעלה שאין הכוונה איסור השכרות, ראוהו ונבחרו שלא זו בלבד היה
כוונת המצוה אלא היא ג"כ הושפחה על היחור יולא מן הגפן. והנה זכר ההגללות אנשי הסברא באמרו כי מלך
שכר וכו'. וההגללות אשפי הקבלה באמרו ויקבלו וכו'. וכלל כוונתו להודיע כי באמונה הם עושים צעלי הקבלה
יש להם על זה שישמורו. והאשכר ג"כ להכח אמרו ויקבלו וכו'. אל הקדשים אשפי הסכרה עומם שראוי וטו
להם לקבל זאת מן המעתיקים, שהיה אין מזה שום הסירה אל הכחמו, כי הרבה מלות נאמרוהו בכלל ובפרט,
כמלת ארץ לפירות הרמב"ם פ' בראשית, ובמלת מעים להרמב"ם הרמב"ם בנדרים פ' מ"ו. והכרי זו דומה למע
שכר סימן מ"א על מהרה השנה באמרו ואמור שלא להלוק עם הקדשים וכו', כי כל מנמתו לקרב הכמחה
הקבלה עם הכחמו שלא היהו צעיו הקראייה כמהעמם: ולמצות גבולים מדוקדקים וכו'. הודיע פי
ליוני

במעשים נאים, והרזיו ירחק מהם מבלי שיאסור אותם, כמו בשר (בני) בוס בוס, אשר הוא מותר בעבור שאינו בטוח במות הבחמה ההיא, ולאומר שיאמר כי תרפא והותרה, והתרפה שנראית בריאה אסורה, מפני שיש לה הולי' ממית מבלי ספק ולא יתכן שתהיה ממנו ולא שתרפא, ונאסרה, ועם הסברה וההתחכמות ישובי הדינין האלו בהפך. על כן לא תהלך אחר סברתך והקשתך בתולדות המצות, פן תפול בספקת יביאוך למינות, ולא תסכים דעתך עם הכרך בדבר מהם, כי לכל

קול יהודה

אינו רחוק המלא עמי קלות דיני תורתנו, ואין להפלא מאשר יחמינו הקלטים כבמה דברים יותר ממו, וזאת היתה נסבה למך שיגזר למעלה כיוון כ"ב ו"ו" שהם שהדלוס בעבורה יותר מהרכיבס כמדובר. וז"ל שיש למאות גבוליס מדוקדקים אחר העמידוס על שוט הפשעה, ובכן עלו בשורה הדן לקולא בחכמה ודעה, עם היות הגבוליס ההם המדוקדקים על המלוא בלמאוס בלמי נרתיס נאוס לענין מעשה, אלס שהזכיר יהמיר לרזמו ולבבד שלג יגזור לומר על איסורס כמו שקרתיס ועמיס. והסו מנמת פניו להוכיח שעב"ל נרתיבס לנו למסור עמי החרה דינייה המדוקדקים, ושרלוי עם זס לגזור צה גדריס בדרך הסייג לא זולת זס, כי אמנס כהעדר הלמד מללס הספד לורת התורה, וכמו שיבא סוף הספקא התימא מעין פתיחה כלמרו ופני הכנייבס נר"ך אליהס וכו', וסס יהבאר: כמו בשר בוס בוס וכו'. להמיר פרק השמות וכלה ותרפא לא כלמתי ממנויו (ויחקאל ד') שלג אכלתי בשר בוס בוס מעולס, ט' בוס בוס שחוט שלג המות ממני שהיא מסוכנת: בעבור שאינו בטוח במות הבחמה. כי אולי לא המות ושלא ג"כ שחוט לרפואה גמורה, ודי צדק לבלתי חלסר: ועם ההברא וכו'. כי למרס עמינו יפסו הלדס שהמסוכנת ראויה ליאכר, והגלתיס בריאה וחוקה רלוי התורה: בתולדות המצות. להוליד דיניס ומשפטיס ממעי סברתך ופרדו: ולא תסכים דעתך וכו'. ר"ל שיקרה כל מזה שלג הסכים דעתך עם הכרך וכו', כי

אוצר נחמד

שלמי המעשים אינם נלאוס נאוס הגבוליס הסס, כמו שאמר סמיר אס יסחס כל היום כולו שזר דבס והוא מתגולל בשכחותו אינו חייב בוס, ואס יאכל חלניס וגניס שהס סכולס ענייבס חייב כולו חייב מלקוט. וכן אס יבא אדם כחא בתיחו ביום השפס כל היום כולו אינו חייב בוס, וכיוצא בגמרת אחת מניחו לרבות הרביס ר"ל מקוס סרוך ודיבס ערביס כו חייב סקלס, וכדומה לזס: והרזיו ירחק כחה: ר"ל מי שחא ורזיו מחמיר על עמו בללו עמינסי: מבלי שיאסור אותם. אינו אוכר אותס על הכל רק מחמיר על עמו, לפי שאינן כדיו חורה ולא מדרבנן: כמו בשר בוס בוס. קראו גמרא להמס מסוכנת מחמת חולי ומחמירין לשוחטס טרס המות (וכמו רזיו ורזיו סמול דהין ר"ל סמול דהין היא חוסרת כלכילה אחר ששחטס אס מרכסס כעמט שחיטס שכניסס יד או רגל אף שחיטס חולה עד שלג הייה יבולה לעמוד על רלס כס שוט פתוס קדום שחיטס. ואין מנימט כלילת בשר זו רק מדת הסידות, כמו שדרשו חול' (הולין ל"ז): על סכוס ובכלל וסמס לא אכלתי ממנויו (ויחקאל ד') שיהחלל שנת כל עמו שחמר אילינו בככר בוס בוס אע"פ שהיא מותרת. והסס יס בוס מקוס למין לריות ולומי, היס טרפס והוא כהמס שאירע לה ארוס הספד כלכריבס לא ככני מעיס שכנייניס כמלל מחת מה שאין כמות חיה שניס עשר הדס היא אכרס דבר חורס ולוקין עליס, והסי היא עדיין בריאה אולס וחוקה, ארס אוכריס אותס ממני שחמות כחך שניס עשר הדס אילנו לא בשחטס, וזאת המסוכנת עלה המות על כל חלקי גופס וריא ממס בשחטס וזאת מסוכנת אה כברה: בעבור שאינו בטוח במות הבחמה. שטעס הויה המסוכנת סוף ממני שטע"ס שחוט ורז סן המות כהמס ומחמר לכושח אכל אינו מוכרתת שחמות בודאי, מאחר שכל חלקי גופס בלתי מסוכניס: ולרוביס שיאמר ותרפא. לך כדיו הוא שחטא מותרת כי חורס לא אכרס רק כהמס חלון כס בוס אשפרות שחתיס עוד ולא תרפא לעולם, כמו טריפס חל"ס שבעיניו נרסס בריאה וחוקה כופס למות בלי ספק: ונאסרה. טרפס רק מאוס שאין כופס למות חל"ס שבעיניו היא בריאה: ועם הסברה והתחכמות ישובי הדינין האלו בהפך. ססס מי שלג קול מניס שטרפס מאחר חול' שמה מיני טרפוס למרס ובפרטן ס' ע' מיני טרפוס, אינו יודע כלילת זס הלקי גופס שדע חל"ס יבולה לחיות בלי ספק, ועל כרחו ישרס מהקרא ב"ש ובכס בדם טרפס לא תאכלו היינו שטרפס בלחון שלמי מרלית עין האדם היא מחס לשחטה, וא"כ כ"ה מסוכנת סקלס אכורה. ואולס אס ניקרב הריאה והכונה לזס ממס שאין כופס לחתס וזמר שריא מותרת: על כן לא תהלך אחר סברתך והקשתך בתולדות המצות וכו'. לא יסור אחר לבכך לשפוט בחלודות המלוא לפי סברת אלוסיס ומחמיר סכלוו שהתשטס המלוא כפי אשר יורה חוקך שלגן כמס שיהיה להיאר לא לנחור: כל פתול סמבוק. כשלאס מותר אח עמקן בוס לא תעמוד לך הממקן להמליטין להמקוט רמות וממדי דחשך לך קויות נגד כלל הדיס עד שיביאוך להשיקרכות. ודומה לזס כהג הרמב"ם כ"ב מהלכות ע"א הלכה ג' חול' ולא ע"א בלבד הוא שחמור לפנות חריסי כמהשכס אלל כל המחבב שחוט ארוס גורס לאדם לעקוב עיקר מעייניו החורה והוכריס אלו שלג להטולה על לבנו ולא נכיה דעתנו לך ונחמור על המחבב שחוט ארוס גורס לאדם לעקוב עיקר מעייניו החורה ואס ימשך ארס אחר המחכות לבו מאלל מחריב אה הטולה לפי קולך דעמו, כי"ד, שפטיס יסור אלו ע"א ושעמיס אכור יסורד הכורס וכו' ושעמיס כחורס וכו' ואינו יודע המדות שידין כסס עד שידע הלכות על כרחו, ומאלל ואלל לדי מינות. ועל זס הענין הוסיכס החורה ולא חוררו לחמיר לבככס וגו', עכ"ל: ולא תסכים דעתך עם חבירך. ולא האדם כל לין דרכי המלוא לפי מהשכחו ססס הוא המיד עריבו כחורס: ואין שניס מהכמיס לדבר אחר, כי